

MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

2024

2024-2026 ORTA VADELİ PROGRAM

III. MAKROEKONOMİK HEDEFLER VE POLİTİKALAR

6. Kamu Maliyesi

Politika ve Tedbirler

13. Vergi harcamaları gözden geçirilecek, etkin olmayan istisna, muafiyet ve indirimler kaldırılacaktır.

Takvim: 2024 3. Çeyrek2

15. Gelir, kurumlar, katma değer vergileri kanunları ile vergi usul kanununun, vergilemede adalet, eşitlik, öngörülebilirlik ve şeffaflık ilkeleri temelinde, vergi tabanının genişletilmesine ve gönüllü uyumun artırılmasına destek veren, sade ve kolay uygulanabilir bir yapı oluşturulmak amacıyla güncellenmesi yönünde düzenlemeler hayata geçirilecek, orta vadede doğrudan vergilerin payı artırılabacaktır.

Takvim:2024 3. Çeyrek

İki tedbir de öncelikli reform alanlarına yönelik düzenlemeler arasında yer almaktadır.

- Vergilemede güvenliğin sağlanması ve kayıt dışılıkla mücadele
- Vergi adaletinin güçlendirilmesi ve dolaysız vergilerin payının artırılması, vergi tabanının genişletilmesi
- Vergilendirmede basitlik ve vergiye uyumun artırılması
- Bazı istisnaların kaldırılması veya uygulanma şeklinin değiştirilmesi
- Cezaların etkinliğinin artırılması
- Devreden KDV'nin ve KDV iadelerinin azaltılması
- İthalatın azaltılmasına katkı sağlanması, ithalat ve yurt içinde vergilendirmenin uyumlaştırılması
- Tahsilat etkinliğinin artırılması ve ihtilafa neden olan bazı konuların çözülmesi

GELİR VE KURUMLAR VERGİSİ KANUNLARINDA YAPILMASI ÖNERİLEN DÜZENLEMELER

Vergilemede güvenliğin sağlanması ve kayıt dışılıkla mücadele

- Çok uluslu şirketlerde asgari kurumlar vergisi uygulaması (**Globe Rules/Küresel Asgari Kurumlar Vergisi**)
- Yurt içi asgari kurumlar vergisi uygulaması
- Asgari gelir vergisi uygulaması
- Bazı serbest meslek faaliyetleri ile ticari kazançlarda hasılat takibi
- Yapılan harcamalar ile beyan edilen gelir arasındaki uyumsuzluğun izahının istenebileceği özel gider bildirim esasının getirilmesi ve özel gider bildirim ile izah edilemeyen harcamaların arızî kazanç olarak vergilendirilmesi
- Kurumlar vergisinde tevkifat kapsamının genişletilmesi ve bazı ödemelerin tevkifat kapsamına alınması

Çok Uluslu Şirketlerde Küresel Asgari Kurumlar Vergisi Uygulaması

- OECD BEPS projesi kapsamında Türkiye'nin de aralarında bulunduğu yaklaşık 140 ülke tarafından onaylanan mutabakat metnine göre yıllık konsolide hasılatı 750 milyon Avro eşiğini aşan çok uluslu işletme gruplarının düşük vergileme yapılan ülkelerdeki şube, iştirak ve işyerlerinin asgari bir tamamlayıcı vergilemeye tabi tutulması kararı alınmıştır.
- Faaliyet gösterilen her bir ülke bazında belirlenen efektif vergi oranı %15 oranının altında olduğunda, o ülkede doğan kârlara tamamlayıcı bir vergi uygulanacaktır. Tamamlayıcı verginin alınmaması durumunda grubun merkezinin bulunduğu ülke bu vergiyi alacaktır.
- Örneğin, merkezi Almanya'da olan çok uluslu bir şirketin Türkiye'de bulunan şirketi yatırım teşvik vb. istisnalar nedeniyle vergi ödemediği veya %15 den daha az bir oranda ödediği durumda, ülkemizde bir düzenleme yapılmadığı takdirde, fark vergi Almanya tarafından alınacaktır. Aynı kural ülkemiz merkezli çok uluslu şirketler içinde geçerli olacaktır.
- Uluslararası model kurallarıyla uyumlu olarak Kurumlar Vergisi Kanununa «Yerel ve Küresel Asgari Kurumlar Vergisi» başlıklı bölüm ekleyecek şekilde 13 madde ve 1 geçici maddeden oluşan düzenleme taslağı hazırlanmıştır.

	Grup Sayısı	Türkiye'deki İşletme Sayısı	Yurt Dışındaki İşletme Sayısı
Nihai Ana İşletmesi Türkiye'de Bulunan	57	1.431	1.848
Nihai Ana İşletmesi Yurt Dışında Bulunan	1.024	2.134	-

Etki Analizi: 1.1.2024 gelirlerine uygulanmak üzere (2025 yılında verilecek ayrı bir beyanname ile) yürürlüğe girmesi önerilmektedir. Tahmini **40 milyar TL** gelir etkisi olacağı beklenmektedir.

Asgari Kurumlar Vergisi Düzenlemesi

Mevcut Durum: Kurumlar vergisi, matrah üzerinden %25 oranında (indirimli oran uygulanan hallerde indirimli oran esas alınarak) hesaplanmaktadır. 1.143.344 kurumlar vergisi mükellefinin yaklaşık yarısı zarar ya da matrahsız beyanname vermektedir. Bu mükelleflerin 5,7 trilyon TL gibi bir bilanço karı, 60 trilyon TL hasılatı olduğu görülmektedir.

Vergi güvenlik müessesesi olarak ülkemizde asgari kurumlar vergisi uygulaması bulunmamaktadır.

Önerilen Düzenleme: Bazı AB ve OECD ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de asgari kurumlar vergisi (minimum tax base) uygulamasının getirilmesi

Asgari Kurumlar Vergisi;

- Tahakkuk eden **kurumlar vergisi**, indirim ve istisnalar (iştirak kazancı, gemicilik kazanç istisnası, emisyon primi istisnası ve gayrimenkullerden elde edilen kazançlar hariç olmak üzere yatırım fon işletmeciliği kazanç istisnası hariç) düşülmeden önceki kurum **kazancının %10'u olarak hesaplanan asgari vergiden** veya **beyan edilen hasılatın %2'si** (Banka ve finans kurumlarında aktif toplamının %2'si) **matrah kabul edilerek %10 oranında hesaplanan** asgari vergiden, yüksek olanından az olamayacaktır.
- **Hasılat esas alınarak alınmış asgari kurumlar vergisi**, mükellef tarafından takip eden beş hesap dönemi boyunca asgari vergi üzerinde ödenmesi gereken kurumlar vergisinden mahsup edilebilecektir.
- Yeni işe başlayan kurumlar vergisi mükellefleri için işe başlanılan dönem dahil 3 vergilendirme dönemi asgari vergi uygulanmayacaktır.
- Cumhurbaşkanıya, öngörülen oranları **artırma ve azaltma** yetkisi verilecektir.

Etki Analizi: Asgari kurumlar vergisi uygulamasına 1.1.2025 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere başlanılacaktır. Ancak Kanunun yayımı tarihinden önce yatırım teşvik belgesi alınanlar için bu kazançla isabet eden tutarla sınırlı olmak üzere bu oran %5 olarak uygulanacaktır.

2025 yılı için ilave **90 milyar TL** yıllık gelir etkisi olacağı değerlendirilmektedir.

Asgari Gelir Vergisi Uygulaması

Mevcut Durum: Gelir vergisinde, asgari kar haddi, ortalama kar haddi, gayrisafi hasılat esası, hayat standardı esası ve servet beyanı gibi Vergi güvenlik müesseseleri kaldırılmış olup bugün için vergi güvenliğini sağlayacak bir sistem ya da asgari gelir vergisi uygulaması bulunmamaktadır.

Ticari, zirai ve mesleki kazançları nedeniyle yıllık beyanname veren mükellefler, gider ve zarar mahsubu nedeniyle ya vergi ödememekte ya da cüzi miktarda vergi ödemektedir.

Önerilen Düzenleme: Ticari, zirai ve serbest meslek faaliyetleri nedeniyle yıllık gelir vergisi beyannamesi vermeye mecbur olan mükellefler için asgari gelir vergisi uygulaması getirilmesi

Asgari gelir vergisi;

- Yıllık beyannamelerinde beyan ettikleri vergiye tabi kazançlarının(zarar beyan edenler dahil), gayrisafi hasılat/net satış tutarlarının yüzde onundan az olması durumunda mükelleflerin vergiye tabi kazançları; gayrisafi hasılatlarının/net satış tutarlarının **%10'u** kabul edilecek ve oluşan kazanç farkı üzerinden tarifeye göre hesaplanacaktır.
- Mükellef tarafından takip eden beş hesap dönemi boyunca asgari vergi üzerinde ödenmesi gereken gelir vergisinden mahsup edilebilecektir.
- Yeni işe başlayan gelir vergisi mükellefleri için işe başlanılan dönem dahil 3 vergilendirme dönemi asgari vergi uygulanmayacaktır.
- Cumhurbaşkanı, bu maddede yer alan oranı; **artırma ve azaltma** yetkisi verecektir.

Etki Analizi: Asgari gelir vergisi uygulamasına 1.1.2025 tarihinden itibaren elde edilen kazançlar için geçilmesi durumunda yıllık ilave **58,6 milyar TL** gelir etkisi olacağı değerlendirilmiştir.

Özel Gider (Harcama) Bildirimi Uygulamasının İhdası

Geçmiş Düzenlemeler: Gelir tanımına yönelik geçmişte yapılan düzenlemeler kapsamında gelirin kavranmasında harcamalardan ve servet artışlarından hareketle vergilendirme öngören düzenlemeler yapılmıştı. Bu kapsamda, gider esasına göre gelir takdiri, servet beyanı, hayat standardı gibi vergi güvenlik müesseseleri mevzuatımızda yer almıştı.

Yurt Dışı Uygulamaları: Yurtdışı ülke örnekleri incelendiğinde (ABD, Batı Avustralya, İtalya vb.) servet, harcama, gider düzeylerinin beyan edilen gelir düzeyi ile önemli ölçüde uyumsuz olduğu durumlarda mükelleflerin bu uyumsuzluk ile ilgili izaha davet edildiği görülmektedir. Bunun yanında bu uyumsuzluk sonucu oluşan fark vergi konusu olmakla birlikte mali suçlarla mücadele birimlerinin ilgi alanına da girmektedir.

Önerilen Düzenleme: Risk analizi sonucu beyana tabi gelirleri ile yapılan harcamaları arasında %20'nin üzerinde uyumsuzluk olan mükelleflerden Özel Gider (Harcama) Bildirimi istenmesi ve aradaki farkın izah edilememesi durumunda ilgili hakkında vergi incelemesi yapılması, izah edilemeyen fark tutarların arızı kazanç olarak kabul edilerek gelir vergisi tarh edilmesi öngörülmektedir.

Bu düzenleme, mükelleflerin harcama ve gelirlerinin görülebilmesine imkan tanıyan «mükellef hesap kartı» gibi bir çalışma ile birlikte yürütülecektir.

Etki analizi: Gelir artırıcı ve gönüllü uyumu destekleyici etkisi olacaktır. 2024 yılı kazançlarına uygulanmak üzere 1.1.2025 tarihinde yürürlüğe konulması önerilmektedir.

Özel Gider (Harcama) Bildirimi Uygulamasının İhdası

MÜKELLEF HESAP KARTI

HARCAMA KALEMLERİ*	GELİR KALEMLERİ**
-Gayrimenkul ve taşıt alımları	-Beyana tabi gelirler (ticari, zirai, mesleki, ücret, GMSİ, MSİ, DAK)
-Kira ve aidat ödemeleri	-Stopaja tabi gelirler(zirai, ücret, GMSİ, MSİ)
-Eğitim harcamaları	-Veraseten veya ivazsız intikaller
-Sağlık, hayat, kasko v.b. sigorta ödemeleri	-Kullanılan krediler
-Seyahat harcamaları (Havayolu, hızlı tren, otel, seyahat acentası v.b.)	-Gayrimenkul ve araç satışları
-Kredi kartı harcamaları	-Banka hesabına yatan paralar
<i>*Tapu, noter, banka vb. yerlerden alınan bilgilerle oluşturulacaktır.</i>	<i>**Yıllık beyanname, muhtasar beyanname, bankalar, tapu vb. yerlerden alınan bilgilerle oluşturulacaktır.</i>

Özel Gider (Harcama) Bildirimi Uygulaması-Fiili Durum Örnekleri

2 No.lu ÖTV Beyannamesinden Hareketle: **Mükellefiyet kaydı bulunmayan** Hilmi G*****'in, beyanname üzerinden alınan verilere göre, 2023 takvim yılında, 35.366.995 TL harcama yaparak 911 GT3 RS model Porsche marka ve 21.592.610 TL harcama yaparak BENTAYGA EWB model Bentley marka taşıt aldığı tespit edilmiştir.

Özel gider bildirimine ilişkin düzenlemenin hayata geçirilmesi ile birlikte Hilmi G*****'den, özel gider bildirim ve harcamanın kaynağını açıklamak üzere izahta bulunması talep edilebilecektir.

Özel Gider (Harcama) Bildirimi Uygulaması-Fiili Durum Örnekleri

- Tapu Sicil Kayıtlarından Hareketle: Mükellefiyet kaydı bulunmayan M.Akif B****'in, tapudan alınan verilere göre, 2022 takvim yılında 33.624.307 TL harcama yaparak 32 adet gayrimenkul satın aldığı 31/12/2022 tarihi itibarıyla adına tapuda kayıtlı 18 adet gayrimenkulün olduğu tespit edilmiştir.
- Tapu Sicil Kayıtları ile Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesinden Hareketle: Merter Vergi Dairesi Müdürlüğünün gayrimenkul sermaye iradı yönünden mükellefi olan Yahya D*****'nün 2022 takvim yılına ait gelir vergisi beyannamesi incelendiğinde 12.928 TL vergiye tabi gelir beyan ettiği tespit edilmiştir. Yahya D*****'nün; tapudan alınan verilere göre, 2022 takvim yılında 15.900.000 TL harcama yaparak 30 adet gayrimenkul satın aldığı 31/12/2022 tarihi itibarıyla adına tapuda kayıtlı 30 adet gayrimenkulün olduğu tespit edilmiştir.
- Tapu Sicil Kayıtları ile 2 No.lu ÖTV Beyannamesi, Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi ve Noter Kayıtlarından Hareketle: İnegöl Vergi Dairesi Müdürlüğünün ticari kazanç yönünden mükellefi olan Onur Y*****'nın 2022 takvim yılına ait yıllık gelir vergisi beyannamesi incelendiğinde 357.319,72 TL zarar beyan ettiği tespit edilmiştir.

Onur Y*****'nın, beyanname üzerinden ve noterden alınan verilere göre, 2022 takvim yılında en az 59.891.034 TL harcama yaparak **142 adet taşıt satın aldığı** 31/12/2022 tarihi itibarıyla adına 7 adet tescil edilmiş taşıtın bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Onur Y*****'nin; tapudan alınan verilere göre, 2022 takvim yılında 5.806.000 TL harcama yaparak **16 adet gayrimenkul satın aldığı** 31/12/2022 tarihi itibarıyla adına tapuda kayıtlı 2 adet gayrimenkulün olduğu tespit edilmiştir.

Özel gider bildirimine ilişkin düzenlemenin hayata geçirilmesi ile birlikte beyan ettiği gelir ile yapmış olduğu harcama arasında %20'den daha fazla uyumsuzluk bulunan örneklerdeki kişilerden, özel gider bildirimini ve harcamanın kaynağını açıklamak üzere izahta bulunması talep edilebilecektir.

Mevcut Durum: Ticari veya serbest meslek faaliyetlerinde bulunan mükellefler ihtiyaca göre zaman zaman yapılan yoklamalarla takip edilmektedir. Hasılat tutarının/gelirin eksik bildirildiği veya beyan dışı bırakıldığı ya da belge düzenine uyulmadığının tespit edilmesi halinde mükellefler hakkında cezai işlem yapılmakta veya incelemeye sevk edilmektedir.

Yapılan hasılat tespitlerinin dönem matrahının tespitinde kullanılması yönünde yapılan tarhiyatlar yargı tarafından iptal edilmektedir.

Önerilen Düzenleme: Serbest meslek erbabı (doktorlar, diş hekimleri v.b.) ile ticaret erbabının (restoran, cafe, kuaför, v.b.) bir ayda üç, yılda da toplam 12 defadan az olmamak üzere yapılacak yoklamalarla günlük hasılatlarının tespit edilmesi, mükellef tarafından beyan edilen hasılat ile yoklamalarda tespit edilen hasılat arasında bir fark (%20 gibi) bulunması halinde mükellefin izaha davet edilmesi.

İzahatının yeterli görülmemesi ve mükellefin beyanını düzeltmemesi halinde, yapılmış hasılat tespitleri esas alınarak vergi dairesince re'sen tarhiyat yapılması veya mükellefin vergi incelemesine sevk edilmesi.

Etki Analizi: Gelir artırıcı ve gönüllü uyumu destekleyici etkisi olacaktır. Düzenlemenin 1.1.2025 tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Kurumlar Vergisinde Bazı Ödemelerin Tevkifat Kapsamına Alınması

Mevcut Durum: Kurumlar vergisinde sadece yıllara sari inşaat ve onarım işlerinde ödenen hakedişler üzerinden %5 oranında tevkifat yapılmakta ancak diğer ödemeler üzerinden tevkifat yapılmamaktadır.

Dünya uygulamalarında ticari kazançta yönelik bazı ödemeler de vergi kesintisinin kapsamına alınmıştır. Örneğin Hindistan'da "Profesyonel hizmetler, teknik hizmetler, sözleşmeye dayalı her türlü ödemeler" vergi kesintisi kapsamındadır. Ayrıca kurumların bankadan her nakit çekişi de vergi kesintisi kapsamına alınmıştır. Benzer şekilde Brezilya'da da teknik hizmetler kapsamında yapılan ödemeler üzerinden %1,5 oranında kesinti yapılmaktadır.

Önerilen Düzenleme:

- Katma değer vergisinde kısmi tevkifatın konusuna giren (**yapım işleri, iş gücü temin hizmeti, danışmanlık- denetim hizmetleri, yemek servis hizmetleri gibi**) özellikli bazı işlemlerin ayrıca kurumlar vergisi açısından da tevkifata tabi tutulması,
- Günümüzde yaygınlaşan e-ticaret platformları aracılığıyla gerçekleşen ödemelerden vergi kesintisi yapılması

yönünde **yetki düzenlemesi** yapılması

Etki Analizi: Vergi güvenliğini artırıcı etkisi olacaktır. Düzenlemenin yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Vergi adaletinin güçlendirilmesi ve dolaysız vergilerin payının artırılması, vergi tabanın genişletilmesi

- Borsa kazançlarının vergilendirilmesi
- Hisse senedi ve ortaklık payları alım-satım kazanç istisnasının yeniden düzenlenmesi
- Kripto varlıklar ile ilgili işlem vergisi getirilmesi ve bu varlıklardan elde edilen gelirlerin vergi mevzuatında tanımlanması
- Yap işlet ve devret modeli ile kamu özel işbirliği projeleri kapsamında elde edilen kazançlardan %30 oranında kurumlar vergisi alınması

Borsa Kazançlarının Vergilendirilmesi

Mevcut Durum: BİST'te işlem gören ve 1 yıldan kısa süreyle elde tutulan hisse senetlerinin alım satımından elde edilen kazançlar GVK geçici 67 nci madde kapsamında nihai olarak tevkifat yoluyla vergilendirilmekte olup, tevkifat oranı 2006/10731 sayılı BKK'da yapılan değişiklik gereği 2008 yılından beri %0 olarak uygulanmaktadır.

BİST'e işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinden elde edilen satış kazançları üzerinden stopaj yapılmamaktadır.

Önerilen Düzenleme: GVK geçici 67 nci madde kapsamında uygulanan %0'lık tevkifat oranının;

- 3 aya kadar %10
- 6 aya kadar %7,5
- 1 yıla kadar %5
- 3 yıla kadar %2,5
- 3 yıl üstü için %0 olarak yeniden belirlenebilmesi için yetki alınması.

Etki Analizi: Gerçek/Tüzel kişi, yabancı-yerli tüm yatırımcılar tarafından 2022 yılında Borsadan elde edilen kazanç tutarı toplam 540,8 Milyar TL'dir. 2024 yılında Borsadan elde edilecek kazanç tutarının 900 milyar TL olacağı varsayılmış, bu tutarın içerisindeki tam mükellef kurumların payı (%18,4) düşülerek etki analizi aşağıdaki şekilde yapılmıştır.

ENSTRUMAN	İNDİRİMLİ ORAN	ESKİ ORAN	ETKİ ANALİZİ (2024)	
			AYLIK GELİR ETKİSİ Önerilen Oranlarda	YILLIK GELİR ETKİSİ Önerilen Oranlarda
Borsa İstanbul'da İşlem Gören Paylar (Satım)	0%	10%	6,1 Milyar TL	73,2 Milyar TL

Mevcut Durum: Tam mükellef kurumlara ait olan ve **2 yıldan** fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin (BİST'te işlem görmeyen) elden çıkarılmasından doğan kazançlar gelir vergisinden istisnadır.

Ortaklık haklarının elden çıkarılmasından doğan kazançlar ise istisna kapsamında değildir.

BİST'te işlem gören hisse senetlerinin alım satımından elde edilen kazançlardan hali hazırda vergi alınmamaktadır. (Tevkifat oranı %0) Bu gelirler için beyanname verilmemektedir.

Önerilen Düzenleme: Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından doğan değer artışı kazançlarının vergilendirilmesinde;

- Tam mükellef kurumlara ait olan ve **2 yıldan** fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerine uygulanan istisnaya ilişkin elde tutma süresinin **5 yıla** çıkarılması
- İstisna kapsamına ortaklık paylarından doğan kazançların da (Limited şirket payları vb.) dahil edilmesi

Etki Analizi: 2022 takvim yılında, GVK mükerrer 80 inci madde kapsamında hisse senedi alım satım kaynaklı kazanç beyanı 76 Milyon TL, ortaklık haklarının elden çıkarılması kaynaklı kazanç beyanı ise 73 Milyon TL'dir.

2 yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinden elde edilen kazançlar ve ortaklık hakları satışından doğan kazançların istisna içinde kalan kısmı beyannameye yansımadığından bu tutarlarla ilgili veri bulunmamaktadır.

Düzenlemenin kanunun yayımı tarihinden sonra alınacak hisse senetlerine uygulanması, ortaklık paylarına ilişkin istisna düzenlemesinin yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Kripto Varlıklar ile İlgili İşlem Vergisi Getirilmesi ve Bu Varlıklardan Elde Edilen Gelirlerin Vergi Mevzuatında Tanımlanması

Mevcut Durum: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda değişiklik öneren Kanun Taslağında kripto varlık, kripto varlık hizmet sağlayıcısı, kripto varlık saklama hizmeti kavramları tanımlanmakta ve platformların işleyişi vb. hususlara ilişkin düzenlemeler önerilmektedir.

SPK tarafından hazırlanan taslak metinde kripto varlıklar «*gayri maddi varlık*» olarak tanımlanmaktadır. Vergi mevzuatımızda kripto varlıkların vergilendirilmesine yönelik bir düzenleme yer almamaktadır.

Önerilen Düzenleme: SPK mevzuatında yapılan düzenlemelere uygun olarak vergi mevzuatında da gerekli düzenlemelerin yapılması

Kripto varlıkların 2 yöntemle vergilendirilmesi mümkündür.

1. Alım satımlarından belli bir oranda (**on binde 2**) işlem vergisi uygulanması.

2. Alım-satımdan elde edilen gelirden gelir vergisi alınması.

- ✓ Gelir Vergisi Kanununda yapılacak münhasır bir madde düzenlemesiyle bu varlıkların SPK düzenlemesine tabi platformlar aracılığıyla satışından elde edilen tutarların gelir vergisine tabi olduğu ve üzerinden stopaj yapılması stopajın nihai vergi olması, **işlem vergisi uygulanması durumunda** stopaj oranının % 0 olarak belirlenmesi
- ✓ SPK düzenlemesine tabi olmayan platformlardan elde edilen ve stopaj yoluyla vergilendirilmeyen kazançların ise genel esaslara göre beyan edilmesi

Ayrıca, kripto varlık satışlarının KDV'den istisna edilmesi.

Etki Analizi: Kripto varlıklara ilişkin halihazırda veri olmadığı için etki analizi yapılamamıştır.

Düzenlemenin yayımını izleyen ayın başından itibaren yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Yap İşlet ve Devret Modeli ile Kamu Özel İşbirliği Projeleri Kapsamında Elde Edilen Kazançlardan %30 Oranında Kurumlar Vergisi Alınması

Mevcut Durum:

Kurumlar vergisi oranı; reel sektör için %25, banka ve finans kurumlarında %30, ihracat yapan firmalarda %20, halka açık şirketlerde %23, imalatçılarda %24'dür.

Öneri:

- 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun
 - 6428 sayılı Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Tesis Yaptırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- Kapsamında faaliyet gösteren kurumların bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarına kurumlar vergisi oranının %25 yerine %30 olarak uygulanması

Etki: Hali hazırda bu kapsamda 44 mükellef bulunduğu tespit edilmiş olup, 2023 yılında bu mükelleflerden 7'si 12,6 milyar TL matrah beyan etmiş ve bu tutar üzerinden 2,8 milyar TL kurumlar vergisi tahakkuk etmiştir. 37 mükellef matrah beyan etmemiştir.

Bu kapsamda, bu mükellefler için kurumlar vergisinin %30 olarak uygulanması 557 milyon TL kurumlar vergisi etkisi oluşacaktır.

Vergilendirmede basitlik ve vergiye uyumun artırılması

- Basit usulde vergilendirme sisteminin kaldırılması ve bazı meslek gruplarının esnaf muaflığı kapsamına alınması
- Bahşış gelirlerinde basitleştirilmiş vergi uygulaması
- Moto-kurye faaliyetlerinden doğan kazançlarda basit vergileme usulüne geçilmesi
- Hisse senedi opsiyonlarda vergileme kolaylığı
- Geçmişte uygulanan altın esaslı muhasebe uygulamasının borsası olan kıymetli madenler için ihdası
- İşletmelerin aktifinde yer alan kıymetli madenler ile kıymetli madenlere dayalı mevduat hesaplarının borsa rayici ile değerlendirilmesi

Basit Usul Sisteminin Kaldırılması ve Nüfusu 30.000'i Aşmayan İlçelerde Faaliyette Bulunanların Esnaf Muafılığı Kapsamına Alınması

Mevcut Durum: Basit usul için öngörülen genel ve özel şartları taşıyan mükelleflerin ticari kazançları 1.1.2021 tarihinden itibaren gelir vergisinden istisnadır.

Aralık/2023 itibarıyla basit usul mükellef sayısı **825.062**'dir.

Ayrıca, işyeri bulunmaksızın bazı ticari faaliyetlerde bulunanlar ve evlerde ürettikleri ürünleri internetten satanlar esnaf muafılığı kapsamındadır.

Gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerden gelirlerini elektronik ücret toplama sistemiyle elde edenler, talepleri üzerine hasılat esasına göre vergilendirilmektedir.

Önerilen Düzenleme:

- Basit usulde vergilendirme usulünün kaldırılması,
- **Nüfusu 30 bini aşmayan ilçelerde** faaliyette bulunan ve basit usulün şartlarını sağlayan mükelleflerin (belirlenecek hadler dahilinde) esnaf muafılığı kapsamına alınması,
- Gerçek usule geçen mükelleflerin işletme hesabına göre defter tutması ve kazançlarını tespit etmesi (şartları uygun olanlara hasılat esaslı kazanç tespiti imkanının verilmesi),
- Ayrıca Cumhurbaşkanına; iş grupları, sektörler, il ve ilçeler, belediyeler, yöreler itibarıyla mükellefleri gerçek usule alma yetkisinin verilmesi

Etki Analizi: Nüfusu 30 bini aşmayan ilçelerde basit usul kapsamında faaliyette bulunan 124.000 mükellefin bu düzenlemeyle vergiden muaf esnaf kapsamına alınacağı öngörülmektedir. **Yaklaşık 700 Bin** mükellefin gerçek usule geçirilmesinin gelir artırıcı ve gönüllü uyumu destekleyici etkisi olacaktır. Asgari gelir vergisi uygulaması ve günlük hasılat tespiti ile birlikte **7,9 Milyar TL** gelir etkisi olabileceği değerlendirilmektedir.

Düzenlemenin 1.1.2025 tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Mevcut Durum: Çok küçük çapta iş yapan, kazancı ile ancak geçimini sağlayan kişiler vergiden muaf esnaf kapsamında bulunmaktadır.

Esnaf muaflığından yararlananlar (GVK'nın 9/10 maddesi kapsamında sadece internetten satış yapanlarda zorunlu olmakla beraber) ancak talep etmeleri halinde vergi dairesinden bedelsiz olarak «Esnaf Vergi Muafiyeti Belgesi» alabilmektedir.

Esnaf vergi muafiyeti belgesi, alındığı tarihten itibaren 3 yıl geçerli olup Aralık/2023 tarihi itibarıyla 109.324 kişi «Vergiden Muaf Esnaf Belgesi» almıştır.

Önerilen Düzenleme: Esnaf muaflığından yararlanmak için «Esnaf Vergi Muafiyeti Belgesi» alınmasının zorunlu hale getirilerek belgenin (bulunulan yere ve faaliyete göre) belirlenecek harç karşılığında verilmesi,

Esnaf muaflığı için hasılat haddi sınırlaması getirilmesi,

Esnaf muaflığı kapsamında bulunan geleneksel meslekler arasına, hasır ve sepet örücülüğü, kispet yapımı, nakkaşlık gibi mesleklerin de eklenmesi

Etki Analizi: Düzenlemenin amacı vergiden muaf esnaf sayısını belirlemeye yönelik olmakla birlikte esnaf vergi muafiyeti belgesi alacak kişi sayısının **1 Milyon** civarında olacağı tahmin edilmekte ve yıllık **Bin TL** gibi bir harç alınması durumunda **1 Milyar TL** gelir etkisi olacağı değerlendirilmektedir.

Düzenlemenin 1.1.2025 tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Mevcut Durum: Hizmet alanlar tarafından servis elemanlarına bırakılan bahşışler hediye niteliğinde olduğundan gelir vergisinin konusuna girmemektedir.

Bahşışin fatura bedeline yansıtılması veya diğer şekillerde toplanan bahşışlerin işverence belirlenen kriterlere göre işçilere dağıtılması durumunda, ücretin bir unsuru olarak değerlendirilen bu ödemelerin ücret matrahına eklenerek tevkif suretiyle vergilendirilmesi gerekmektedir.

İşletme tarafından fiş/fatura düzenlenmek suretiyle hizmet bedeline ilave olarak tahsil edilen bahşış bedelleri hizmetin matrahına dahil bir unsur olarak kabul edilmekte ve KDV'ye tabi tutulmaktadır.

Önerilen Düzenleme: Bahşış gelirlerinin; işverenlerce ayrı açılan bir banka hesabında takip edilmesi, fatura/fiş bedelinin %10'undan fazla olmaması, çalışan başına aylık brüt asgari ücreti aşmaması, bahşış gelirlerinden %10 tevkifat yapılmak suretiyle çalışanlara aktarılması kaydıyla bu gelirlerin ayrıca ücret matrahına dahil edilmemesi

Etki analizi: Düzenlemenin vergiye gönüllü uyumu artırıcı etkisi olacaktır.

Düzenlemenin yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Not: Sosyal güvenlik mevzuatında sigorta primi ve İş mevzuatında kıdem tazminatları açısından da düzenlemeler hazırlanmıştır.

Mevcut Durum: E-ticaretin gelişmesi ve pandeminin de etkisiyle dünyada olduğu gibi Türkiye’de de moto kuryecilik faaliyetleri, hızlı bir artış göstererek önemli bir sektör haline gelmiştir.

Kuryelerin, hizmet sözleşmesi kapsamında bir işverene bağılı olarak çalışmaları halinde elde ettikleri gelir ücret, kendi nam ve hesabına bağımsız olarak çalışmaları durumunda ise elde edilen gelir ticari kazanç kapsamında değerlendirilmektedir.

Ticari kazanç mükellefi olarak faaliyette bulunan yaklaşık 126.112 moto kurye bulunmaktadır.

Önerilen Düzenleme: Ticari kazanç mükellefi olan moto kuryelere bu hizmetleri karşılığı yapılan ödemelerden %15 oranında tevkifat yapılması ve bir takvim yılı içinde elde ettikleri gelirlerin tarifinin dördüncü dilimini (2024 takvim yılı için 3.000.000 TL) aşmaması halinde tevkifatın nihai vergileme olması, aşması halinde ise beyanname verilmesi

Bunların hizmet ifalarının KDV’den de istisna edilmesi

Etki Analizi: Düzenlemenin amacı vergilendirmede kolaylık sağlamak olmakla birlikte 2023 takvim yılı verilerinden hareketle gayrisafi hasılatlar üzerinden %15 oranında tevkifat yapılması durumunda ilave **3,9 milyar TL** gelir etkisi tahmin edilmektedir. Düzenlemenin 1.1.2025 tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

2023 Takvim Yılı	Mükellef Sayısı	Beyan Edilen Matrah	Hesaplanan Vergi	Gayri Safi Hasılat
TOPLAM	126.112	2.125.556.606 TL	424.180.390 TL	28.875.708.250 TL

Mevcut Durum: Gelir Vergisi Kanununda ücret, işverene tabi belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler şeklinde tanımlanmış ücretin; ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunmasının onun mahiyetini değiştirmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Hisse senedi opsiyonu; bugünkü ücretin gelecekte belirlenen bir fiyattan veya bedelsiz olarak hisse ile ödenmesini ifade eden, şirketlere finansman imkanı sağlayan, çalışanların ise motivasyonunu ile aidiyetini artıran bir uygulama olarak günümüzde yaygın hale gelmiş bir uygulamadır.

Önerilen Düzenleme: Sanayi Bakanlığınca tanımı yapılacak Ar-ge ve tasarım faaliyetlerinde bulunan **Startup** işletmelerinde çalışan personele şartların sağlanması koşuluyla verilen hisse senedinin elde tutulduğu süreye göre (ücretin vergilendirilmesi yönünden) aşağıdaki şekilde vergisel kolaylık sağlanması öngörülmektedir.

Bu şekilde çalışanlara hisse senedi verilmesi halinde muhtasar ve prim hizmet beyannamesi üzerinden tahakkuk eden gelir vergisi tecil edilecek, aşağıda belirtilen sürelerle göre de terkin edilecektir. Ancak istisna kapsamında kabul edilecek hisse senedinin değeri, hisse senedinin ilgiliye verildiği yılda elde edilen yıllık brüt ücretini geçemeyecektir.

- 3 yıla kadar genel hükümlere göre vergileme
- 3-6 yıl arası %25 oranında vergi avantajı
- 5-12 arası %75 oranında vergi avantajı
- 12 yıldan sonra %100 vergi avantajı

Etki Analizi: Düzenlemenin vergiye gönüllü uyumu artırıcı etkisi olacaktır. Çalışanlara verilen hisse senedi opsiyon tutarı ile ilgili veri bulunmamakta olup, örneğin istisna kapsamında 1 milyar TL'lik bir işlemin 370 milyon TL'lik vergi harcaması etkisi olacaktır. Düzenlemenin yayımından itibaren yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Geçmişte Uygulanan Altın Esaslı Muhasebe Uygulamasının Borsası Olan Kıymetli Madenler İçin İhdası

Geçmiş Düzenleme: Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesine yapılan düzenleme ile sürekli olarak işlenmiş altın alım satımı ve imalatı ile iştigal eden bilanço esasına göre defter tutan mükelleflere altın esaslı muhasebe uygulaması getirilmiştir. Bu uygulamada;

- ✓ Altın satış tarihinde borsada oluşan has altın değeri ile söz konusu altının kayıtlara alındığı has altın maliyeti arasında oluşan farkın maliyet bedeline eklenmesi ve bu farkın bir fon hesabında takip edilmesi,
- ✓ Satış kazancının bu şekilde tespit edilen maliyet bedeli dikkate alınarak belirlenmesi,
- ✓ Fondaki tutarın sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılmaması,
- ✓ Kullanılan yabancı kaynaklara ait finansman giderlerinin fonu aşan kısmının gider kabul edilmemesi,

imkanı tanınmıştır.

Bu uygulama **24/4/2003 tarihinde yürürlüğe girmiş**, 213 sayılı Kanunda altın ticareti ile uğraşanlara enflasyon düzeltmesi yapılması zorunluluğu getirilmesi üzerine **1/1/2004 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır**.

Kıymetli maden ve kıymetli taşlara ilişkin işlemler, BİST A.Ş. Bünyesindeki **Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası Bölümü** tarafından yürütülmektedir.

Önerilen Düzenleme: Geçmişte uygulanan benzer düzenlemenin tekrar uygulanmasına yönelik sektörden talepler gelmektedir. Bu düzenlemenin altının yanı sıra Borsa İstanbul'da kıymetli madenler piyasasında işlem gören diğer kıymetler(gümüş, platin, paladyum) için de uygulanması değerlendirilebilir.

Düzenlemenin **1.1.2025 tarihinde yürürlüğe girmesi** önerilmektedir.

İşletmelerin Aktifinde Yer Alan Kıymetli Madenler İle Kıymetli Madenlere Dayalı Mevduat Hesaplarının Borsa Rayici İle Değerlenmesi

Mevcut Durum: Esas faaliyet konusu kıymetli maden alım satımı olmayan işletmeler, yatırım amaçlı olarak altın, gümüş, platin ve paladyum gibi kıymetli madenleri satın almakta ve aktiflerine kaydetmektedirler.

Bu kıymetli madenler, dövizde olduğu gibi değerlendirilmediğinden, kıymetlere ilişkin değer artışları satış aşamasına kadar vergilendirilmemektedir.

Diğer taraftan; kıymetli maden mevduat hesapları, banka açısından bir borç, işletmeler için ise bir alacak niteliği arz etmektedir. Söz konusu hesaplar da döviz hesaplarında olduğu gibi değerlemeye tabi tutulmadığından, vergilendirme vadesinde yapılmaktadır.

Önerilen Düzenleme: Aktifte yer alan kıymetli madenler ile mevduat hesaplarının döviz ve döviz hesaplarında olduğu gibi borsa rayici ile değerlendirilmesi bu değerlendirme sonucu, geçici vergi dahil hesap dönemleri itibariyle değerlendirme farklarının vergilendirilmesi

Etki Analizi: İşletmelerin aktifinde yer alan kıymetli madenlerin borsa rayici ile değerlendirilmesinin gelir artırıcı etkisi olacaktır.

Kıymetli maden mevduat hesaplarının (fiziki ve kaydi) değerlendirme gününde borsa rayici ile değerlendirilmesi neticesinde ise bankalar açısından gider, hesap sahibi işletmelerce gelir etkisi olacaktır.

Bankacılık sisteminde kıymetli madenlere dayalı hesapların büyüklüğü **852 Milyar TL** olup, bu tutarın **52,7 Milyar TL'si** ticari işletmelerindir.

Düzenlemenin 1.1.2024 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

İstisnaların kaldırılması veya uygulanma şeklinin değiştirilmesi

- Konut kira gelirlerine ilişkin; istisnanın kaldırılması ve vergilemenin tevkifat usulü ile yapılması
- Değer artışı kazancındaki istisnaların kaldırılması
- İştirak hissesi satış kazancı istisnasının kaldırılması
- Gayrimenkul yatırım fon ve ortaklıklarına tanınan istisnanın kaldırılması veya sınırlandırılması
- Serbest bölge istisnasının ihracat gelirleri ile sınırlandırılması
- Teknokent kazanç istisnasının kaldırılması
- Ar-Ge personeline uygulanan ücret istisnasına üst limit getirilmesi

Mevcut Durum: 2023 yılına ilişkin 2024 yılında beyan edilecek gelirlerde istisna tutarı 21.000 TL'dir. İstisna tutarını aşmayanlar beyanname vermemekte, aşanlar kira gelirlerini yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan etmektedirler. 2024 yılına ilişkin 2025 yılında verilecek beyannamelerde istisna tutarı 33.000 TL olarak belirlenmiştir.

Önerilen Düzenleme:

- GMSİ gelirlerinde istisnanın devam etmesi,
- Kira ödemelerine tutara bakılmaksızın bankalar aracılığıyla ödeme zorunluluğu getirilmesi ve ödemeler üzerinden banka tarafından %20 tevkifat yapılması,
- 2024 yılında kira gelirin tarifinin üçüncü gelir dilimini (580 Bin TL) aşmaması halinde beyanname verilmesinin ihtiyari bırakılması, aşması halinde ise beyanname verilmesi ve tevkifatın mahsup edilmesi, önerilmektedir.

Etki Analizi: Ödenen kira tutarından tevkifat yapılmasının etkisi **40 milyar TL** olarak tahmin edilmiştir.

2023 yılı verilerine göre 580.000 TL üzerinde kira geliri elde edenlerin sayısı 12.833, altında elde edenlerin sayısı ise yaklaşık 1,8 milyon kişidir.

Düzenlemenin, 1.1.2025 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Düzenleme 2025 yılında elde edilen gelirlerden itibaren uygulanacaktır.

Değer Artışı Kazancındaki İstisnaların Kaldırılması

Mevcut Durum: Gelir Vergisi Kanununa göre; gayrimenkullerin, hakların, gemi ve gemi paylarının iktisap tarihinden itibaren 5 yıl içinde satılması halinde elde edilen değer artışı kazançları vergiye tabidir.

Değer artışı kazancının tespitinde, satış bedelinden endekslenmiş alış bedeli ile tapu harcı gibi giderler düşülmektedir. Oluşan kazancın 2024 takvim yılı için 87.000 TL'si istisna olup bu tutarın aşılması halinde yıllık beyanname verilmektedir. Söz konusu mal ve hakların iktisap tarihinden itibaren 5 yıl dolduktan sonra elden çıkarılması halinde ise elde edilen kazanç değer artışı kazancı olarak vergilendirilmemektedir.

Basit usule tabi olan mükelleflerin taksit plakası satışlarından elde ettikleri kazançların tamamı, elde tutma süresine bakılmaksızın istisnadır.

Önerilen Düzenleme:

- Gayrimenkullerin satış bedeli olarak tekil değerlemeye göre belirlenmiş tapu satış değerinin de dikkate alınması,
- Elde tutmaya bağlı 5 yıllık istisna süresinin sadece bir konut için uygulanması ve diğer konutlar için kaldırılması,
- Değer artışı kazançları için var olan istisnanın (2024 takvim yılı için 87.000 TL) kaldırılması
- Taksit plakalarının elden çıkarılmasından doğan kazançlara uygulanan istisnanın kaldırılması,

Etki Analizi: Bu düzenleme, yeni iktisap edilen mal ve haklara uygulanmak üzere öngörüldüğünden gelir etkisi izleyen dönemlerde ortaya çıkacaktır.

2023 yılında **10.839 mükellef**, bu kapsamda **3,5 Milyar TL** matrah üzerinden **977 Milyon TL** vergi ödemiştir.

Kanunun yayımı tarihinden sonra iktisap edilen taşınmazlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnasının Kaldırılması

Mevcut Durum: Kurumların aktiflerinde iki yıldan fazla bulunan iştirak hisselerinin satışından elde edilen kazançların %75'i kurumlar vergisinden istisnadır.

Aynı şekilde, kurumların aktifinde bulunan iştirak hisselerinin kayıtlı değeri ile mevcut veya yeni kurulacak bir şirkete kısmi bölünme yoluyla devrinde de vergi hesaplanmamaktadır.

Bu satış ve devir işlemleri aynı zamanda KDV'den de istisnadır.

7456 sayılı Kanunla yapılan düzenleme ile 15.07.2023 tarihinden itibaren taşınmaz satışlarına yönelik aynı istisna, yeni iktisap edilen taşınmazlar için kaldırılmış ve mevcut taşınmazlar için istisna oranı %50'den %25'e indirilmiştir.

Önerilen Düzenleme: İştirak hissesi satış ve devirlerinde uygulanan istisnaların, **yeni iktisap edilen iştirak hisselerine** yönelik olarak (taşınmazlarda olduğu gibi) kaldırılması, mevcut hisselerin sonraki dönemlerde satışında ise istisna oranının **%75'den %25'e** indirilmesi

Etki Analizi: 2023 yılında 381 mükellef 84 milyar TL istisnadan faydalanmıştır. Vergisel etkisi **21 Milyar TL'dir**. Kısmi bölünme kapsamındaki işlemlere ilişkin veri bulunmamaktadır.

Yeni iktisap edilen iştirak hisseleri satıldığında vergi gelirlerini artırıcı etkisi olacaktır.

Mevcut istisna oranının %25'e düşürülmesinin 2024 yılında gelir etkisi, satışı yapılacak iştirak hissesi tahmin edilememekle birlikte 2023 yılındaki gerçekleşme oranında satış yapıldığı varsayımı ile **15 Milyar TL kurumlar vergisi** olarak tahmin edilmektedir.

Düzenlemenin Kanunun yayımı tarihinden itibaren iktisap edilen iştirak hisselerine uygulanmak üzere yayımı tarihinde, Kısmi bölünme ile ilgili düzenlemenin ise Kanunun yayımını izleyen 3. ayın sonunda yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Mevcut Durum: Kurumlar Vergisi Kanununun 5-1/d maddesi ile Gayrimenkul Yatırım Fon ve Ortaklıklarının kazançlarının tamamı kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

GYO ve GYF'lere tanınan kurumlar vergisi istisnasındaki temel amaç, gayrimenkul sektörünün geliştirilmesine katkıda bulunmak, nitelikli ve büyük ölçekli gayrimenkul üretimini teşvik etmek, sürdürülebilir gayrimenkul arzını temin etmek ve bu suretle sektörün ülke ekonomisine sağladığı katkıyı azami seviyeye çıkarmaktır.

Ancak son dönemlerde, her türlü gayrimenkul ticaretiyle uğraşanların kazançları veya gayrimenkul kira geliri elde edenlerin kazançları gibi bu amaca hizmet etmeyen ve vergilendirilmesi gereken kazançların gayrimenkul yatırım fonları veya ortaklıkları bünyesine alınarak vergiden istisna edilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Örneğin;

- ABC GYO'nun tek faaliyeti Ankara'da bulunan **X Alışveriş Merkezi** ve **Y Otelinin** işletilmesi olup, bu faaliyeti dolayısıyla kurum **1,5 milyar TL** istisna kazanç beyan etmiştir.
- VYZ GYO Depoculuk alanında faaliyet göstermekte olup, 13 ilde **84 depo** ile hizmet veren şirket 2023 yılında **800 milyon TL** istisna kazanç beyan etmiştir.

Gayrimenkul Yatırım Fon ve Ortaklıklarına Tanınan İstisnanın Kaldırılması

Önerilen Düzenleme:

Gayrimenkul satış ve kiralama işlemlerinin vergi dışı bırakılmasına neden olması ve bu alandaki yatırımların bu teşekküllere kayması dikkate alınarak;

- GYO ve GYF'ler dahil **tüm fon ve ortaklıkların** sahip oldukları gayrimenkullerden elde ettikleri kazançlarının %50'sinin dağıtılma şartına bağlı olarak istisnanın devam etmesi. Ancak gayrimenkullerden elde edilen kazançlar dolayısıyla asgari kurumlar vergisi ödenmesi.

Düzenlemenin 1.1.2025 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Etki Analizi: 2023 yılı itibarıyla;

35 GYO tarafından 32 Milyar TL kazanç istisnasından yararlanılmış olup vergi etkisi **10 Milyar TL**'dir.

125 GYF tarafından 31 Milyar TL kazanç istisnasından yararlanılmış olup vergi etkisi **10 Milyar TL**'dir.

GYF VE GYO'LARIN KAZANÇ DAĞITIMI						Milyon TL	
Kazanç tutarı	Dağıtım oranı	Kurum ortaklarına dağıtılan tutar	Kurumlar vergisi (%30-%25)	Gerçek kişi ortaklara dağıtılan tutar	Gelir vergisi (yıllık beyan) %20	Toplam vergi	Oluşan vergi yükü
63.000	50%	18.900	4.725	12.600	2.520	7.245	11,5%

- Ortakların %60'ının kurum, %40'ının gerçek kişi olduğu kabul edilmiştir.
- Gerçek kişi kar paylarının tamamı üzerinden %10 stopaj yapılmaktadır.
- Gerçek kişilerin elde ettiği kar payının yarısı istisna olup kalan yarısı 2024 yılı için 230.000 TL'yi aşarsa beyanname verilmektedir.
- Beyannameye efektif vergi yükü %20 olarak kabul edilmiş, stopaj mahsubu da dikkate alınmıştır.

Serbest Bölge İstisnasının İhracat Gelirleri ile Sınırlandırılması

Mevcut Durum: Serbest bölgelerdeki üretim faaliyetlerinden elde edilen kazançların tamamı, üretilen ürünlerin yurt içine ya da yurt dışına satılıp satılmadığına bakılmaksızın kurumlar vergisinden istisnadır.

Bölgede imal edilen ürünlerin FOB bedelinin en az %85'inin ihraç edilmesi durumunda çalışanların ücretleri gelir vergisinden istisnadır.

Önerilen Düzenleme:

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançların istisna olması, yurtiçine yaptıkları satışlardan elde edilen kazançlara tanınan istisnanın kaldırılması

Etki Analizi: 2023 yılı itibarıyla **652** mükellef **42 Milyar TL** kurumlar vergisi istisnasından faydalanmış olup vergi etkisi yaklaşık **10 Milyar TL**'dir.

Düzenlemenin ihracatı teşvik edici yönü bulunmaktadır. Ayrıca, istisnanın ihracat ile sınırlandırılmasının tahmini gelir etkisinin **7 Milyar TL** olacağı tahmin edilmektedir.

Düzenlemenin 1.1.2025 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

Ar-Ge Personeline Uygulanan Ücret İstisnasına Üst Limit Getirilmesi

Mevcut Durum: Teknoloji geliştirme bölgelerinde çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili elde ettikleri ücretleri gelir vergisi ve damga vergisinden istisna edilmiştir. (4691 S.K. geçici madde 2)

Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin; bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretlerinin; doktoralı, yüksek lisanslı ve benzeri olma durumuna göre %80- %95'i gelir vergisinden müstesnadır. (5746 S. K. Madde 3/2)

İstisna kapsamındaki vergi verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilmekte işverene kalmaktadır.

2024 yılı sonuna kadar Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde çalışan bilişim personelleri için %100, bunların dışında kalan personeller için %75 uzaktan çalışma imkanı bulunmaktadır.

Teknokentler ve Ar-Ge merkezlerinde uzaktan çalışma imkanı getirilmesiyle bu alanlarda çalışanların kontrol edilebilirliği azalmıştır.

Önerilen Düzenleme: Teknokentler ve Ar-Ge merkezlerinde çalışanlara uygulanan istisnanın brüt asgari ücret tutarının **beş katı** (100.012,50 TL) olarak bir üst sınır getirilmesi

Etki Analizi: 2023 yılında Teknokente çalışan 89.264 hizmet erbabının 11 milyar TL, Ar-Ge merkezlerinde çalışan 85.143 hizmet erbabının 8,5 milyar TL vergisi alınmamış, işverenlere bırakılmıştır.

Düzenlemenin yapılması durumunda, 5746 sayılı Kanun kapsamında 1,2 milyar TL, 4691 sayılı Kanun kapsamında 2,9 milyar TL olmak üzere **4,1 milyar TL** gelir etkisi beklenmektedir.

Yürürlük: 1.1.2025

YURT DIŞINA ÇIKIŞ HARCı HAKKINDA KANUNDA YAPILMASI ÖNERİLEN DÜZENLEMELER

Yurt Dışına Çıkış Harcı Tutarının Artırılması

Mevcut Durum: 5597 sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, yurt dışına çıkış yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından, çıkış başına 50 Türk Lirası harç alınmaktadır. Cumhurbaşkanının, bu miktarı üç katına kadar artırma veya sifıra kadar indirme yetkisi bulunmaktadır.

18/3/2022 tarihinde yayınlanan CK ile çıkış başına tahsil edilecek harcın tutarı **150 TL** olarak belirlenmiş olup, çıkış başına tahsil edilecek harcın 15 TL'si TOKİ'ye aktarılmakta ve kalan kısım genel bütçeye gelir kaydedilmektedir.

- Çıkış tarihi itibarıyla yurt dışında oturma izni bulunanlar,
- 7 yaşını doldurmamış olanlar, pasavan ve benzeri belgelerle çıkış yapanlar,
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine kimlik belgesiyle çıkış yapanlar ile
- yurt dışına ticari amaçla sefer yapan kara, deniz, hava ve demiryolu toplu taşıma ve yük taşıma araçlarının mürettebatından yurt dışına çıkış harcı alınmamaktadır.

Önerilen Düzenleme: Yurt dışına çıkış yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından çıkış başına alınan harç tutarının **3.000 TL** olarak belirlenmesi, *harcın her yıl yeniden değerlendirilmesinin sağlanması* ve Cumhurbaşkanına verilen yetkinin buna göre düzenlenmesi önerilmektedir.

Etki Analizi: 2023 yılında 8.743.760 kişi yurt dışına harç ödeyerek çıkış yapmış olup, 2024 yılında da aynı sayıda kişinin yurt dışına harç ödeyerek çıkış yapacağı varsayımı ile 6 aylık gelir etkisinin 12,5 milyar TL olacağı hesaplanmaktadır.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNUNDA YAPILMASI ÖNERİLEN DÜZENLEMELER

İstisnaların kaldırılması veya uygulanma şeklinin değiştirilmesi

- Revize Edilmesi Önerilen KDV İstisnaları
- Kaldırılması Önerilen KDV İstisnaları
- İndirim ve İade Hakkının Kaldırılması ve Doğrudan Gider Yazılması İmkânı Verilen İstisnalar
- İndirim Hakkının Kaldırılması ve Doğrudan Gider Yazılması İmkânı Verilen İstisnalar
- Devreden KDV'nin Azaltılmasına İlişkin Öneriler

REVİZE EDİLMESİ ÖNERİLEN KDV İSTİSNALARI

Deniz Taşıma Araçlarına Uygulanan KDV İstisnasının Kapsamının Netleştirilmesi (13/A)

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanunun 13/a maddesi uyarınca deniz taşıma araçlarının teslimi, imal ve inşası, bunların tadili, onarım ve bakımı hizmetleri KDV'den istisnadır.

Uygulamada söz konusu istisnanın, Kanunun düzenleme amacını aşarak **gezi, eğlence, spor ve amatör balıkçılık gibi faaliyetlerde kullanılan taşıma araçlarına da** uygulandığı ve vergi kaybına sebebiyet verdiği tespit edilmiştir.

Önerilen Düzenleme:

İstisnanın;

- «Ülkenin deniz ve hava ticaret filosu ile demiryolu ulaşım sisteminin geliştirilmesinin teşviki ve dış rekabete tahammül edebilecek duruma getirilmesi» gerekçesine uygun hale getirilmesi,
- Özel Teknelerin Donatımı ve Özel Tekneleri Kullanacak Kişilerin Yeterlikleri Hakkında Yönetmelik ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Gemi Mühendisleri Odasının Gemi Mühendisliği Hizmetleri Asgari Ücret Tarifesinde yer alan «ulusal standarda göre ölçüldüğünde boyu (LH) 2,5 metreden küçük ve 24 metreden büyük olmayan», **yük ve yolcu taşımacılığı dışında kalan** deniz taşıma araçlarının kapsam dışına çıkarılması

önerilmektedir.

Bu düzenlemenin yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girmesi öngörülmektedir.

Etki Analizi:

2023 yılında toplam işlem bedeli **39,8 milyar TL** olup, istisnanın yukarıdaki şekilde düzenlenmesi halinde toplam etkinin **1 milyar TL** olacağı tahmin edilmektedir.

İthalatın Azaltılması ve Yurtiçi İle Uyum Çalışması

Mevcut Durum:

3065 sayılı Kanunun (13/a) maddesine göre, faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçlarının teslimleri KDV'den istisnadır.

Gümrük Kanununun; 167/9-d maddesi uyarınca deniz ve hava ulaşım araçlarına ait **donatım ve işletme malzemesi**, 167/9-e maddesi uyarınca yolcu ve yük taşımacılığı faaliyetlerinde bulunan hava yolu şirketlerinin bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere ithal edilen hava taşıtları, motorları ve bunların **aksam ve parçalarının** ithalinde gümrük vergisi ve 3065 sayılı Kanunun (16/1-b) maddesi uyarınca KDV istisnası uygulanmaktadır.

Bu kapsamda, deniz ve hava ulaşım araçlarına ait donatım ve işletme malzemesi ile yolcu ve yük taşımacılığı faaliyetlerinde bulunan havayolu şirketlerinin bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere ithal edecekleri hava taşıtlarının aksam ve parçalarının ithalinde KDV istisnası uygulanırken bunların yurt içinden temin edilmesinde KDV istisnası uygulanmamaktadır.

Önerilen Düzenleme:

13/a maddesindeki düzenlemenin hem ithalat hem de yurt içinde de geçerli olduğu hususu göz önünde bulundurularak; ithalatı teşvik edici etkisini ortadan kaldırmak adına Gümrük Kanunundan kaynaklanan donatım ve işletme malzemeleri ile aksam ve parçaların ithalinde uygulanan istisnanın KDV açısından geçerli olmaması önerilmektedir.

Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak ithalatlar için geçerli olması öngörülmektedir.

Deniz Taşıma Araçlarına Limanlarda Verilen Hizmetlere Uygulanan KDV İstisnasının Kapsamının Netleştirilmesi (13/B)

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanununun 13/b maddesi uyarınca deniz taşıma araçları için limanlarda yapılan hizmetler KDV'den istisnadır. Liman kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın kıyı tesislerinde verilen hizmetler için istisna uygulandığı, ayrıca deniz taşıma aracı dışında kalan **gezi, eğlence, spor ve amatör balıkçılık gibi faaliyetlerde kullanılan araçlara da istisna uygulandığı ve vergi kaybına sebebiyet verdiği** tespit edilmiştir.

Önerilen Düzenleme:

Bu çerçevede istisnanın;

- «Ülkenin deniz ve hava ticaret filosu ile demiryolu ulaşım sisteminin geliştirilmesinin teşviki ve dış rekabete tahammül edebilecek duruma getirilmesi» gerekçesine uygun hale getirilmesi,
- Özel Teknelerin Donatımı ve Özel Tekneleri Kullanacak Kişilerin Yeterlikleri Hakkında Yönetmelik ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Gemi Mühendisleri Odasının Gemi Mühendisliği Hizmetleri Asgari Ücret Tarifesinde yer alan «ulusal standarda göre ölçüldüğünde boyu (LH) 2,5 metreden küçük ve 24 metreden büyük olmayan», **yük ve yolcu taşımacılığı dışında kalan** deniz taşıma araçlarının kapsam dışına çıkarılması,
- Yabancı bayraklı gemilere de hizmet sunulması ve ülkemizin denizcilik alanında rekabet gücünün artırılması için gerekli görülen 13/b istisnasının **kısmi istisnaya dönüştürülerek** devam etmesi

önerilmektedir.

Bu düzenlemenin yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girmesi öngörülmektedir.

Etki Analizi:

2023 yılında toplam işlem bedeli **236,6 milyar TL** olup, istisnanın yukarıdaki şekilde düzenlenmesi halinde toplam etkinin **5,4 milyar TL** olacağı tahmin edilmektedir.

Ulusal Güvenlik Amaçlı Teslim ve Hizmetler

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanununun 13/f maddesi uyarınca, Milli Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Savunma Sanayii Başkanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı ve Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğüne milli savunma ve iç güvenlik ihtiyaçları için uçak, helikopter, gemi, denizaltı, tank, panzer, zırhlı personel taşıyıcı, roket, füze ve benzeri araçlar, silah, mühimmat, silah malzeme, teçhizat ve sistemleri ile bunların araştırma-geliştirme, yazılım, üretim, montaj, yedek parça, bakım-onarım ve modernizasyonuna ilişkin olarak yapılan teslim ve hizmetler, Milli Savunma Bakanlığı veya Savunma Sanayii Başkanlığınca yürütülen savunma sanayii projelerine ilişkin olarak bu kurumlara ilgili projeler kapsamında yapılan teslim ve hizmetler ve bu teslim ve hizmetleri gerçekleştirenlere bu kapsamda yapılacak olan, miktarı ve nitelikleri yukarıda sayılan kuruluşlarca onaylanan teslim ve hizmetler KDV'den istisnadır.

Söz konusu istisnanın uygulanmasında istisna belgeleri ulusal güvenlik kuruluşları tarafından verilmektedir. Belgeler düzenlenirken istisnanın amacını aşarak ulusal güvenlik amaçlı olmayan mal ve hizmet alımları için de belge düzenlendiği sıklıkla İdaremize yansımaktadır. Bu durum iade işlemlerinin sonuçlandırılması aşamasında ulusal güvenlik kuruluşları, mükellefler ve İdaremiz nezdinde uyuşmazlıklara sebebiyet vermektedir.

Önerilen Düzenleme:

İstisnanın düzenlemenin ilk ihdas edildiği hale dönüştürülerek ulusal güvenlik kuruluşlarına yapılan teslim ve hizmetler ile sınırlandırılması alt yüklenicilere yapılan teslim ve hizmetlerin istisna kapsamı dışına çıkarılması önerilmektedir.

Düzenlemenin yayımı tarihinden sonraki yeni ulusal güvenlik projeleri ve alımları için geçerli olması, devam eden projelere ilişkin mevcut uygulamanın yıl sonuna kadar sürdürülmesi öngörülmektedir.

Etki Analizi:

2023 yılında toplam işlem bedeli yaklaşık olarak **142,1 milyar TL** olup, istisnanın yukarıdaki şekilde düzenlenmesi halinde toplam etkinin **1,4 milyar TL** olacağı tahmin edilmektedir.

Mevcut Durum:

3065 sayılı Kanunun (13/f) maddesine göre, ulusal güvenlik kuruluşlarına milli savunma ve iç güvenlik ihtiyaçları için uçak, helikopter, gemi, denizaltı, tank, panzer, zırhlı personel taşıyıcı, roket, füze ve benzeri araçlar, silah, mühimmat, silah malzeme, teçhizat ve sistemleri ile bunların araştırma-geliştirme, yazılım, üretim, montaj, yedek parça, bakım-onarım ve modernizasyonuna ilişkin olarak yapılan teslim ve hizmetler KDV'den istisna edilmiştir.

Gümrük Kanununun 167/3 maddesi uyarınca ulusal güvenlik kuruluşlarının asli görevleri ile Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin faaliyet alanı ve Gümrüğün kaçakçılıkla mücadele görevi ile ilgili olarak ithal edecekleri her türlü **araç, gereç**, silah, teçhizat, makine, cihaz ve sistemleri ve bunların araştırma, geliştirme, eğitim, üretim, modernizasyon ve yazılımı ile yapım, bakım ve onarımlarında kullanılacak yedek parçalar, **akaryakıt ve yağlar**, hammadde, malzeme ile bedelsiz olarak dış kaynaklardan alınan yardım malzemesi gümrük vergisinden, KDV Kanununun (16/1-b) maddesi ile ÖTV Kanununun (7/6) maddesi uyarınca KDV ve ÖTV'den istisnadır.

Önerilen Düzenleme:

13/f maddesindeki düzenlemenin hem ithalat hem de yurt içinde de geçerli olduğu hususu göz önünde bulundurularak; ithalatı teşvik edici etkisini ortadan kaldırmak adına Gümrük Kanunundan kaynaklanan araç, gereç, akaryakıt ve yağların ithalinde uygulanan istisnanın KDV açısından geçerli olmaması önerilmektedir.

Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak ithalatlar için geçerli olması öngörülmektedir.

KALDIRILMASI ÖNERİLEN KDV İSTİSNALARI

Dahilde İşleme Rejiminin KDV Açısından Kaldırılması

Mevcut Düzenleme:

Dahilde işleme rejimi kapsamında yurt dışından getirilen hammadde ve yardımcı maddeler nedeniyle gümrükte KDV hesaplanmakta, ancak ödenmemektedir. Sadece teminata bağlanmaktadır.

- Gümrükte ertelenen KDV'ye ilişkin çok düşük tutarlarda teminat alınmaktadır. (%66'sı KDV'nin sadece %1 oranında teminat vermektedir.)
- Belge kapsamındaki malların ithali yurtiçi alımdan cazip hale gelmekte ve yerli üretim olumsuz etkilenmektedir. (İthalatı KDV'siz, yurt içi alımı KDV'li)
- Bu rejim kapsamındaki işlemler cari açığı artırmaktadır. (Toplam ithalatın %14'ü, toplam ihracatın %43'ü)
- Bu şekilde ithal edilen malların Türkiye içinde üretim sürecinin takibinin güçlüğü ve rejim uygulamalarının kendi içinde çeşitliliği, ödenmeyen KDV'nin takibini güçleştirmekte ve haksız iadelere sebebiyet vermektedir. (Özellikle misli malların takibi sıkıntılı, aracılı ithalat ve ihracat haksız iadelere sebebiyet vermekte)

Önerilen Düzenleme:

Dahilde işleme rejimi kapsamında yurt dışından getirilen hammadde ve yardımcı maddelere ilişkin gümrükte KDV ödenmesinin sağlanması önerilmektedir.

Kanuni düzenlemenin **yürürlüğe girdiği tarihten itibaren verilecek belgeler için geçerli olması veya 1.1.2027 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmesi** öngörülmektedir.

Etki Analizi: 2023 yılı içinde **328,4 milyar TL** matrah nedeniyle ödenmeyen KDV'nin yaklaşık **65,7 milyar TL** olduğu tahmin edilmektedir.

Yem ve Gübre Teslimleri

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanununun 13/ı maddesi uyarınca yem ve gübre teslimleri KDV'den istisnadır.

- Uygulamada istisnadan ithalatçılar ile bu ürünlerin ticaretini yapanların yararlanması, istisnanın çiftçilerin alım bedellerine olumlu olarak yansımaması,
- İstisnanın ithalatı cazip kılması (2023 yılında yaklaşık 100 Milyar TL),
- Bu ürünlerin her aşamadaki tesliminin istisna olması nedeniyle alım ve satımı istisna kapsamında olan aracılardan taşıma vb. giderler ile ATİK yüklenimlerine ilişkin iade taleplerinin takibindeki sıkıntılar yaşanması,
- Doğalgazın gübrenin temel girdisini oluşturması ve istisna kapsamında doğalgazın KDV'sinin iade edilmesi.

Önerilen Düzenleme:

Bu gerekçeler dikkate alındığında, istisnadan beklenen fayda sağlanamadığından kaldırılması önerilmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinden çiftçiye doğrudan destek ödemesi olarak ayrıca ödeme yapılması ve eskiden olduğu gibi yem teslimlerinde %10, gübre teslimlerinde %20 KDV uygulanması uygun olacaktır.

Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak işlemler için geçerli olması öngörülmektedir.

Etki Analizi:

2023 yılı içinde **yem** için toplam işlem bedeli **394,2 milyar TL** olup istisnanın kaldırılması halinde toplam etkisinin **15,1 milyar TL** olacağı tahmin edilmektedir.

2023 yılı içinde **gübre** için toplam işlem bedeli **254,7 milyar TL** olup istisnanın kaldırılması halinde toplam etkisinin **18,8 milyar TL** olacağı tahmin edilmektedir.

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanununun 13/I maddesi uyarınca yabancılara verilen sağlık hizmetleri KDV'den istisnadır.

Uygulamada; yabancılara ayrıcalık tanındığı ve istisna kapsamında olmayan hizmetlerin istisna olarak gösterilmek suretiyle istisnanın kötüye kullanıldığına dair tespitler bulunmaktadır. (Saç ekimi ve estetik ameliyatlara bu kapsamda olmamasına rağmen istisna uygulandığı tespiti bulunmaktadır.)

Önerilen Düzenleme:

Bu gerekçelerle istisnadan beklenen fayda sağlanamadığından kaldırılması önerilmektedir. Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak işlemler için geçerli olması öngörülmektedir.

Etki Analizi:

2023 yılı içinde toplam işlem bedeli **24,1 milyar TL** olup istisnanın kaldırılması halinde toplam etkisinin **698 milyon TL** olacağı tahmin edilmektedir.

AR-GE, Yenilik ve Tasarım Faaliyetlerinde Kullanılmak Üzere Yapılan Yeni Makina ve Teçhizat Teslimleri

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanununun 13/m maddesi uyarınca yatırım teşvik belgesi kapsamında olmayan ar-ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunanlara münhasıran bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere yapılan yeni makina ve teçhizat teslimleri KDV'den istisnadır.

Önerilen Düzenleme:

Limitleri farklı olmakla birlikte yatırım teşvik mevzuatında da aynı istisna bulunması ve istisna uygulanan makine teçhizatın kapsamına ilişkin herhangi bir kontrolün bulunmaması nedeniyle kaldırılması önerilmektedir.

Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak işlemler için geçerli olması öngörülmektedir.

Etki Analizi:

2023 yılı içinde toplam işlem bedeli **758 milyon TL** olup istisnanın kaldırılması halinde toplam etkisinin **23 milyon TL** olacağı tahmin edilmektedir.

Basılı Kitap ve Süreli Yayınların Teslimi

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanununun 13/n maddesi uyarınca basılı kitap ve süreli yayınların teslimi KDV'den istisnadır.

Uygulamada;

- İstisna kapsamında olmayan yayınlar ve kırtasiye ürünleri için de istisna uygulandığı tespitlerinin bulunması,
- Girdiler için %10 ve genel oranda KDV uygulandığından iadeye dönüşmesi nedenleriyle istisnadan beklenen faydanın sağlanamadığı ve mükelleflerin bu istisna nedeniyle genel giderleri ve ATİK yüklenimleri de iade alabildikleri görülmektedir.

Önerilen Düzenleme:

Bu gerekçelerle istisnanın yürürlükten kaldırılarak istisna öncesi dönemdeki gibi indirimli oranda KDV uygulanması önerilmektedir.

Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak işlemler için geçerli olması öngörülmektedir.

Etki Analizi:

2023 yılı içinde toplam işlem bedeli **64,1 milyar TL** olup istisnanın kaldırılması halinde toplam etkisinin **2,3 milyar TL** olacağı tahmin edilmektedir.

İNDİRİM VE İADE HAKKININ KALDIRILMASI ve DOĞRUDAN GİDER YAZILMASI İMKANI VERİLEN İSTİSNALAR

Altın, Gümüş, Platin ile İlgili Arama, İşletme ve Zenginleştirme Faaliyetleri, Petrol Arama Faaliyetleri, Boru Hatlarının İnşa ve Modernizasyonu

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanununun 13/c maddesi uyarınca altın, gümüş, platin arama, işletme, zenginleştirme, rafinaj ve Türk Petrol Kanunu hükümlerine göre petrol arama faaliyetlerine ilişkin olmak üzere, bu faaliyetleri yürütenlere yapılan teslim ve hizmetler ile aynı Kanun hükümlerine göre boru hattıyla taşımacılık yapanlara bu hatların inşa ve modernizasyonuna ilişkin yapılan teslim ve hizmetler KDV'den istisnadır.

Önerilen Düzenleme:

İstisnanın kısmi istisnaya dönüştürülerek devam etmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Külçe altın ve gümüş teslimlerinin istisna olması nedeniyle önceki aşamalarda yüklenen KDV'nin indirim konusu yapılmasına ilişkin sorun yaşanmayacaktır.

Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak işlemler için geçerli olması öngörülmektedir.

Etki Analizi:

2023 yılı içinde toplam işlem bedeli **71,9 milyar TL** olup kısmi istisnaya dönüşmesi halinde toplam etkisinin **911 milyon TL** olacağı tahmin edilmektedir.

Limanalara Bağlantı Sağlayan Demiryolu Hatları ile Liman ve Hava Meydanlarının İnşası, Yenilenmesi ve Genişletilmesi

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanununun 13/e maddesi uyarınca limanalara bağlantı sağlayan demiryolu hatları, limanlar ve hava meydanlarının inşası, yenilenmesi ve genişletilmesi işlerini fiilen kendisi yapan veya yaptıran mükellefler ile genel bütçeli idarelere bu işlere ilişkin olarak yapılan mal teslimleri ve inşaat taahhüt işleri KDV'den istisnadır.

Bu istisna nedeniyle mükelleflerin iade talep etmemesi devreden KDV tutarlarının artmasına neden olmaktadır. Ayrıca Yap-İşlet-Devret modeli çerçevesinde yapılan bu işler, zaten KDV'den istisna olarak yapılmaktadır.

Önerilen Düzenleme:

Bu nedenlerle kısmi istisnaya dönüştürülerek devam etmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak işlemler için geçerli olması öngörülmektedir.

Etki Analizi:

2023 yılı içinde toplam işlem bedeli **23 milyar TL** olup kısmi istisnaya dönüşmesi halinde toplam etkisinin **1,7 milyar TL** olacağı tahmin edilmektedir.

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanununun 13/j maddesi uyarınca organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin su, kanalizasyon, arıtma, doğalgaz, elektrik, haberleşme, yenilenebilir ve diğer enerji tesisleri ile yol yapımına ve küçük sanayi sitelerindeki işyerlerinin inşasına ilişkin, bunlara veya bunlar tarafından oluşturulan iktisadi işletmelere yapılan mal teslimleri ile hizmet ifaları KDV'den istisnadır.

Ayrıca halihazırda Kanununun 17/4-k maddesinde bunların arsa ve işyeri teslimleri de KDV'den istisnadır.

Önerilen Düzenleme:

Devreden KDV'nin azaltılması çalışması kapsamında bu istisnanın kısmi istisnaya dönüştürülerek devam etmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak işlemler için geçerli olması öngörülmektedir.

Etki Analizi:

Bugün itibarıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca sicil verilerek tüzel kişilik kazanan OSB sayısı 361 olup bunların 269 adedi faaliyette, 92 adedinde ise proje, kamulaştırma ve inşaat işlemleri devam etmektedir.

2023 yılı içinde toplam işlem bedeli **13 milyar TL** olup kısmi istisnaya dönüşmesi halinde toplam etkisinin **616 milyon TL** olacağı tahmin edilmektedir.

Genel ve Özel Bütçeli Kamu İdarelerine, İl Özel İdarelerine, Belediyelere ve Köylere Bağışlanan Tesislerin İnşası

Mevcut Düzenleme:

3065 sayılı Kanununun 13/k maddesi uyarınca genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanan tesislerin inşasına ilişkin mal teslimleri ile hizmet ifaları KDV'den istisnadır.

Bu istisna nedeniyle mükelleflerin iade talep etmemesi devreden KDV tutarlarının artmasına neden olmaktadır.

Önerilen Düzenleme:

Devreden KDV'nin azaltılması amacıyla bu istisnanın kısmi istisnaya dönüştürülerek devam etmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak işlemler için geçerli olması öngörülmektedir.

Etki Analizi:

2023 yılı içinde toplam işlem bedeli **2,5 milyar TL** olup kısmi istisnaya dönüşmesi halinde toplam etkisinin **107 milyon TL** olacağı tahmin edilmektedir.

İNDİRİM HAKKININ KALDIRILMASI ve DOĞRUDAN GİDER YAZILMASI İMKANI VERİLEN İSTİSNALAR

İndirim Hakkının Kaldırılması Önerilen İstisnalar-1

(Milyon TL)

MADDE	İSTİSNA	İNDİRİM HAKKI KALDIRILMASI HALİNDE ETKİSİ	
		İŞLEM BEDELİ	TOPLAM ETKİ
17/2-b	<ul style="list-style-type: none">Kamu kurum ve kuruluşlarına bedelsiz olarak yapılan her türlü mal teslimi ve hizmet ifaları,Gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara bağışlanan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin teslimi	5.246	101
17/2-c	Yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilik ve konsoloslukları ile yabancı hayır ve yardım kurumlarına, kamu kurum ve kuruluşlarına bedelsiz olarak yapacakları teslim ve hizmetlere ilişkin olarak yapılan teslim ve hizmetler	81	2
17/2-d	Tescilli taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerine münhasır olmak üzere, bu projelendirmelerden yararlananlar için verilen mimarlık hizmetleri ile projelerin uygulanması kapsamında yapılacak teslimler	1.219	23
17/4-ı	Serbest bölgelerde verilen hizmetler ile serbest bölgelere veya bu bölgelerden yapılan ihraç amaçlı yük taşıma işleri	5.777	111
17/4-i	Varlık ve hakların, Türkiye Varlık Fonu ve alt fonlara devri ile bu varlık ve hakların Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi tarafından yönetilmesi suretiyle yapılan teslim ve hizmetler	70.401	10.256

İndirim Hakkının Kaldırılması Önerilen İstisnalar-2

(Milyon TL)

MADDE	İSTİSNA	İNDİRİM HAKKI KALDIRILMASI HALİNDE ETKİSİ	
		İŞLEM BEDELİ	TOPLAM ETKİ
17/4-ö	Gümrük antrepoları ve geçici depolama yerleri ile gümrük hizmetlerinin verildiği gümrüklü sahalarda, ithalat ve ihracat işlemlerine konu mallar ile transit rejim kapsamında işlem gören mallar için verilen ardiye, depolama ve terminal hizmetleri	41.600	798
17/4-t	5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin, ürün ihtisas borsaları ile ticaret borsaları aracılığıyla teslimleri (1/3-d ile 13/ğ maddelerinde belirtilen işlemler hariç olmak üzere)	1.463	20
17/4-z	5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5/B maddesi kapsamındaki araştırma ve geliştirme, yenilik ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan patentli veya faydalı model belgeli buluşa ilişkin gayri maddi hakların kiralanması, devri veya satışı	49	1
Geçici 20	Teknoloji geliştirme bölgesinde ve ihtisas teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde münhasıran bu bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, oyun, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri	43.755	839

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi-1

Mevcut Durum:

3065 sayılı Kanununun 17/4-i maddesi uyarınca varlık ve hakların, Türkiye Varlık Fonu (TVF) ve alt fonlara devri ile bu varlık ve hakların Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi tarafından yönetilmesi suretiyle yapılan teslim ve hizmetler KDV'den istisnadır. Uygulamada;

- 680 sayılı OHAL KHK uyarınca; at yarışları düzenleme ile Piyango, Hemen-Kazan, Sayısal Loto, Şans Topu, On Numara ve Süper Loto oyunları lisansları TVF'na devredilmiştir.
- TVF, Milli Piyangodan devraldığı oyunlar için 2020 yılı Temmuz ayından itibaren, Türkiye Jokey Kulübünden devraldığı at yarışları için 2023 Ekim ayından itibaren KDV beyan etmemesine karşın bu oyunların bedelinde nihai tüketicilerden KDV dahil tutarları tahsil etmekte ancak tahsil edilen bu KDV Hazineye gelmemektedir.
- İstisna hükmünde açıkça TVF Anonim Şirketinin varlık ve hakları yönetmesi suretiyle yapılan işlemler tanımlansa da TVF, kendi işletmekte ve kendine devri yapılmış lisans haklarına dayalı şans oyunlarında KDV beyan etmeyip yıllar itibarıyla artış gösteren önemli bir KDV kaybına neden olmaktadır.

Önerilen Düzenleme:

Bu gerekçelerle varlık ve hakların, TVF ve alt fonlara devrinin istisna olduğu belirlenerek hatalı uygulamalara neden olan ifadenin madde metninden çıkarılması önerilmektedir.

Ayrıca, bu istisna nedeniyle yüklenilen KDV'nin hesaplanan KDV'den indirimi imkanı kaldırılmakta, yüklenilen vergilerin gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider veya maliyet olarak dikkate alınması sağlanmaktadır.

Kanuni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak işlemler için geçerli olması öngörülmektedir.

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi-2

(Milyon TL)

YIL	Şans Oyunları Vergisi Matrahı	Şans Oyunları Vergisi	Matrahtan İç Yüzde İle Hesaplanan KDV	KDV Hesaplanması Durumunda ŞOV	ŞOV KAYBI
2020	2.986	299	455	253	46
2021	11.449	1.145	1.747	970	175
2022	21.305	2.131	3.250	1.806	325
2023	54.274	8.376	8.779	7.006	1.369
2024 (Ocak-Nisan)	35.831	3.127	5.972	2.606	521

Etki Analizi:

Yapılan hesaplamalara göre 2023 yılında, şans oyunlarının tertiplenmesi dolayısıyla KDV hesaplanması durumunda 8,8 milyar TL ilave KDV geliri elde edilmesi, şans oyunları vergisinin buna dayalı olarak 1,4 milyar TL azalması sonucunda 7,4 milyar TL ilave vergi geliri elde edilecekti.

2024 yılı Ocak-Nisan dönemi verilerine göre ise, şans oyunlarının tertiplenmesi dolayısıyla KDV hesaplanması durumunda 6 milyar TL ilave KDV geliri elde edilecek olup, şans oyunları vergisinin buna dayalı olarak 521 milyon TL azalması sonucunda 5,5 milyar TL ilave vergi geliri elde edilecekti.

Bu tutarın yıllık etkisi ise 16,4 milyar TL olarak hesaplanmıştır.

DEVREDEN KDV'NİN AZALTILMASINA İLİŞKİN ÖNERİLER

Devreden KDV Beyan Eden Mükellef Verileri

2023	MÜKELLEF SAYISI	MÜKELLEF SAYISI ORANI	DEVREDEN KDV Milyar TL	DEVREDEN KDV ORANI
Devreden KDV	2.616.282	%100	1.002	%100
5 Yıldır Devreden KDV Beyan Eden	1.196.244	%45	675	%67,5
5 Yıldır Devreden KDV Beyan Eden ve İade Alan	20.412	%0,7	54	%5,4

5 Yıldan Fazla Devreden KDV'nin Gider veya Maliyet Olarak Dikkate Alınması

Mevcut Durum:

Mükelleflerin alışları dolayısıyla ödedikleri KDV'nin, satışları üzerinden tahsil ettikleri KDV'den fazla olması halinde, aradaki fark mükelleflere iade edilmeyip, sonraki dönemlerde hesaplanan KDV'den mahsup edilmek üzere devredilmektedir.

Önerilen Düzenleme:

Mükelleflerin KDV beyannamelerinde yer alan indirilecek KDV tutarlarının 5 takvim yılı süresince indirim yoluyla giderilememesi halinde, bu süre sonunda yapılacak **vergi incelemesi ile** bu devreden KDV tutarının mükelleflerin **gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider** olarak dikkate alınması önerilmektedir.

Ayrıca **birleşme, devir ve bölünme işlemlerinde**, bu işlemler nedeniyle devreden KDV ve iade hakkının 5 takvim yılı kriterine veya zamanaşımına bağlı olmaksızın **vergi incelemesi yoluyla yeni şirkete devrine** imkan sağlanması önerilmektedir.

İade Yöntemi Olarak Vergi İncelemesinin Esas Alınması

Mevcut Durum:

KDV Kanununda iade yöntemine yönelik açık bir düzenleme bulunmamaktadır.

KDV Genel Uygulama Tebliği düzenlemesi uyarınca, mükelleflerin iade talepleri işlem türlerine göre vergi inceleme raporu veya YMM raporu ile yerine getirilmekte; mükellefler tarafından teminat verilmesi halinde de teminat vergi inceleme raporu veya YMM raporu sonucuna göre çözülmektedir. Özellikle ihracat iadelerinin mahsuben yapılmasında inceleme ve YMM rapor şartı bulunmamaktadır.

Ancak, bazen iadelerde sorunlarla karşılaşılması nedeniyle incelemeye sevk edilmesi durumunda, **mahkemeler tarafından vergi incelemesinin Kanunda iade yöntemi olarak belirlenmediği gerekçesiyle** inceleme olmaksızın iadenin yapılmasına karar verilmektedir. Önce iade yapılıp sonra inceleme sonucu beklenmesi halinde de incelemenin belli bir süre alması nedeniyle iadeyi alan mükellef, üzerindeki mal varlığını ve işletme faaliyetini sonlandırmakta, yapılan iadeler geri alınamamakta ve bu alacak yıllarca tahsili güç alacak olarak kayıtlarda yer almaktadır.

Önerilen Düzenleme:

KDV Kanununda düzenleme yapılarak KDV iadesinin esas itibarıyla vergi inceleme sonucuna göre yerine getirileceğinin hüküm altına alınması, ancak mükelleflerin vergiye uyum seviyelerine göre Bakanlığımıza YMM raporu veya herhangi bir rapor almadan iade yöntemlerini belirleme konusunda yetki alınması uygun olacaktır.

4760 SAYILI ÖTV KANUNUNDA YAPILMASI ÖNERİLEN DÜZENLEMELER

ÖTV ve KDV Kayıpları-Engelli Araçlar - 1

(Milyar TL)

YIL	İSTİSNALI SATIŞ ADEDİ	YERLİLİK ORANI (%)	TOPLAM SATIŞLAR İÇİNDEKİ PAYI (%)	VAZGEÇİLEN VERGİ (ÖTV+KDV) (MİLYAR TL) (A)	SADECE ÖTV (MİLYAR TL) (B=A/1,2)	VAZGEÇİLEN KDV (MİLYAR TL) (C=A-B)
2020	54.831	31,0	9,2	4,7	3,9	0,8
2021	68.485	30,7	11,9	8,3	7,0	1,3
2022	61.730	47,8	10,6	11,2	9,5	1,7
2023	104.292	36,6	11,1	41,7	35,0	6,7
2024 (Ocak- Şubat-Mart)	76.953	21,5	31,4	47,8	39,8	8

ÖTV ve KDV Kayıpları-Engelli Araçlar - 2

2024 İTİBARIYLA ENGELLİ İSTİSNASI İLE SATILAN ARAÇLARIN ORTALAMA VE MAKSİMUM MATRAHLARINA GÖRE ARAÇ BAŞINA VAZGEÇİLEN ÖTV, KDV VE SATIŞ FİYATLARI

(TL)	MATRAH	VAZGEÇİLEN ÖTV	VAZGEÇİLEN KDV	VAZGEÇİLEN ÖTV+KDV	İSTİSNALI SATIŞ FİYATI	NORMAL SATIŞ FİYATI
Ortalama Matraha Göre	645.606	516.485	103.297	619.782	774.727	1.394.509
En Yüksek Matraha Göre	736.667	589.333	117.867	707.200	884.000	1.591.200

ÖTV ve KDV Kayıpları-Engelli Araçlar - 3

Mevcut Durum: 2024 yılı için hesaplanması gereken özel tüketim vergisi ve diğer her türlü vergiler dâhil satış bedeli 1.591.200 TL'nin (bu tutar, her yıl yeniden değerlendirme oranında artmaktadır) altında olan binek otomobilleri, 2800 cm³ altında motor silindir hacmine sahip eşya taşımaya mahsus taşıtlar ile motosikletlerin, engellilik derecesi %90 veya daha fazla olan ya da engelliliğine uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malûl ve engelliler tarafından beş yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı ÖTV'den müstesnadır.

Önerilen Düzenlemeler:

1. Alternatif: ÖTV Kanunundaki istisnanın revize edilmesi

- İstisnadan yararlanma süresinin 5 yıldan 10 yıla çıkartılması
- Taşıtların veraset yoluyla intikalinde istisnaya konu vergilerin mirasçılar tarafından ödenmesi
- Her sene yeniden değerlendirme oranında artan tutarın (araç satış bedelinin), yeniden değerlendirme oranının yarısı kadar artırılması
- Cumhurbaşkanının, yeniden değerlendirme oranında artan tutarı, %50'sine kadar artırma yetkisinin kaldırılması

2. Alternatif: ÖTV Kanunundaki istisnanın kaldırılması teşvikin sosyal yardım şeklinde yapılması

Engellilerin gelir durumları ve alınacak taşıtların yerli olması vb. kriterler esas alınarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından nakit destek verilmesi.

İtfaiye Öncü Araçlarının ÖTV Kapsamına Alınması

Mevcut Durum:

ÖTV Kanununa ekli (II) sayılı listenin 87.03 tarife pozisyonunda binek otomobilleri vergilendirilmekte olup listede parantez içi hükümlerle "Ambulanslar, mahkum taşımaya mahsus arabalar, cenaze arabaları, itfaiye öncü arabaları gibi özel amaçlı taşıtlar" ÖTV'nin kapsamı dışında bırakılmıştır.

Türkiye Noterler Birliği tarafından, Şubat 2018- Nisan 2021 arasında itfaiye öncü aracı olarak tescil edilen araç sayısının 867 olduğu bildirilmiştir.

Bu araçlardan belediyeler tarafından satın alınanlarının itfaiye öncü aracı olarak kullanılmadığı, hatta makam aracı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Önerilen Düzenleme:

İtfaiye öncü araçlarının ÖTV kapsamına alınması önerilmektedir.

VERGİ USUL KANUNUNDA YAPILMASI ÖNERİLEN DÜZENLEMELER

- Kayıt Dışılıkla Mücadele Amacıyla Kayıtsız Faaliyetlere Artırımlı Ceza Uygulaması
- Başkasına Ait POS Cihazı Kullanımına Ceza Uygulanması
- ÖKC ve POS Cihazına İlişkin Bakanlık Düzenlemelerine Uyum Seviyesinin Artırılması
- Fatura Düzenlenmemesi Durumunda Alıcının Bildirimi
- Gayrimenkul Kiralamalarında Alıcı/Kiracının Bildirimi
- Ödemelerin Finansal Kurumlar Yoluyla Yapılmadığının Bildirilmesi
- Ödemeleri Başkalarının Hesabına Yapılan Havaleler ile Kabul Edenlere ve Hesaplarını Kullandıranlara Ceza Kesilmesi
- Meslek Mensuplarının Azami İş Kapasitesinin Belirlenmesi, Bazı Mükelleflere Tam Tasdik Zorunluluğu Getirilmesi
- Sahte Belge Düzenlemek Amacıyla Kurulan İşletmelere Hizmet Veren Meslek Mensuplarından Hizmet Alınmaması
- İnternet Üzerindeki Satış veya Kiralama İlanlarına Yönelik Bilgi Talebine İlişkin Düzenleme
- Kanunun 153/A maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümlerine yönelik yeni bir düzenleme yapılması
- Kaçakçılık Suçlarına İlişkin Hapis Cezalarının Artırılması
- Etkin Pişmanlık Müessesesinin Kaldırılması
- Usulsüzlük ve Özel Usulsüzlük Cezalarının Artırılması ve Tekerrürde Artırımlı Ceza Uygulaması

Kayıt Dışılıkla Mücadele Amacıyla Kayıtsız Faaliyetlere Artırımlı Ceza Uygulaması

Mevcut Durum: Vergi ziyaı cezası uygulamasında kayıt dışı çalışanlar ile kayıtlı çalışanlar arasında bir fark bulunmamakta olup,

- ✓ Ziyaa uğratılan verginin 1 katı,
- ✓ Kendiliğinden verilen beyannamelerde verginin %50'si,
- ✓ Kaçakçılık fiillerinin varlığı hallerinde verginin 3 katı

vergi ziyaı cezası kesilmektedir.

Önerilen Düzenleme:

Kayıt dışı faaliyetlerde vergi ziyaı cezasının artırımlı uygulanması

- ✓ Vergi idaresinin bilgisi dışında çalışanlara kesilecek vergi ziyaı cezasının; verginin 1 katı olarak kesilecek cezalarda 1,5 kat, verginin 3 katı olarak kesilecek cezalarda 4,5 kat olarak uygulanması

Etki: Kesilecek cezanın artırılmasının vergi uyumunu artırıcı etkisi olacaktır.

2023 yılında yapılan denetimlerde 30.378 kişinin mükellef olmadan çalıştığı tespit edilmiştir.

Başkasına Ait POS Cihazı Kullanımına Ceza Uygulanması

Mevcut Durum: 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 21 inci maddesinde anlaşma yapılacak üye işyerlerinin kapsamını ve işlem türlerini sınırlandırmaya Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu yetkili kılınmıştır. Bu yetki kapsamında POS cihazları, bankalar tarafından mükelleflere verilmektedir.

Ancak, uygulamada kişilerin kendilerine verilen POS cihazlarını başka mükelleflere ve mükellef olmayanlara kullandırdıkları görülmektedir.

Önerilen Düzenleme:

Mükellef adına kayıtlı POS cihazını başka mükelleflerin veya mükellef olmayanların mal veya hizmet satışları için kullandıran ve başkasına ait POS cihazını kullananlara her bir tespit için Mükerrer 355 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan özel usulsüzlük cezasının 3 katı özel usulsüzlük cezası kesilmesi

(Teklifimizde yer alan tutarlar dikkate alındığında bilanço esasına göre defter tutanlara 90 bin TL, işletme hesabında defter tutanlara 45 bin TL, diğer mükelleflere 22 bin 500 TL ceza kesilecektir.)

Etki: Kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye katkı sağlayacaktır.

ÖKC ve POS Cihazlarına İlişkin Bakanlık Düzenlemelerine Uyum Seviyesinin Artırılması

Mevcut Durum: Vergi uygulamaları açısından ÖKC ve POS cihazlarının üretilmesi, satılması ve kullanımı, bu cihazlar ile kurulan sistemler arasında entegrasyon sağlanması, mali bilgilerin düzenli olarak GiB'e bildirilmesi ile ilgili muhtelif şartlar getirilmiştir.

Uygulamada;

- ✓ Banka ya da ödeme kuruluşları tarafından YN ÖKC kullanması gereken mükelleflere POS cihazı verildiği,
- ✓ YN ÖKC'ler ile satış uygulama yazılımları arasında gerekli entegrasyonların sağlanmadığı,
- ✓ YN ÖKC, POS gibi cihaz ve sistemlere ilişkin bilgilerin Gelir İdaresi Başkanlığına eksik ya da hatalı olarak raporlandığı durumlar ortaya çıkmaktadır.

Önerilen Düzenleme: Yapılan düzenlemelere aykırı olarak; mükelleflere cihaz/sistem kullandıran, teslim eden veya satan, entegrasyon işlemlerini yapmayan, bu cihaz veya sistemlere ilişkin olarak eksik ya da hatalı bilgi gönderen;

- ✓ banka, ödeme kuruluşu, güvenlik servis sağlayıcı, sipariş-satış vb. uygulama yazılımı gerçekleştirenler,
 - ✓ e-Belge ve e-Defter uygulamalarına ilişkin hizmet veren özel entegratör ve uyumlu yazılım şirketlerine,
- her bir tespit için Mükerrer 355. maddenin birinci fıkrasında yer alan özel usulsüzlük cezasının 10 katı özel usulsüzlük cezası kesilmesi

(Teklifimizde yer alan tutarlar dikkate alındığında 300 bin TL ceza kesilecektir.)

Etki: Kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye katkı sağlayacaktır.

Fatura Düzenlenmemesi Durumunda Alıcının Bildirimi

Mevcut Durum:

Vergi Usul Kanunu uyarınca düzenlenmesi gereken fatura ve benzeri belgelerin düzenlenmemesi ve alınmaması halinde 3.400 TL'den aşağı olmamak üzere belgede yer alması gereken tutarın %10'u oranında özel usulsüzlük cezası kesilmektedir. Alıcının nihai tüketici olması halinde ceza 1/5 oranında uygulanmaktadır.

Uygulamada alıcıların ısrarlarına rağmen satıcının fatura düzenlemediği haller ile karşılaşmaktadır.

Önerilen Düzenleme:

Satıcının;

- ✓ vergi mükellefi olan alıcıya fatura düzenlemediğinin fatura düzenleme süresini takip eden beş iş günü içerisinde alıcı tarafından idareye bildirilmesi,
- ✓ nihai tüketiciye belge düzenlememesi durumunda belgenin düzenlenmesi gereken tarihi takip eden beş iş günü içerisinde nihai tüketicinin idareye bildirmesi

durumunda alıcılar adına ceza kesilmemesi.

Her iki durumda da satıcıya özel usulsüzlük cezasının üç katı kesilmesi

(Teklifimizde yer alan tutarlar dikkate alındığında 1. tespitte asgari 30 bin TL olmak üzere meblağın veya meblağ farkının %30'u oranında ceza kesilecektir.)

Etki: Kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye katkı sağlayacaktır.

Mevcut Durum: 1905 sayılı Kanun gereği vergi ziyana neden olan olayları haber verenlere tahakkuk edecek vergi ve vergi ziyası cezası üzerinden %10 oranında ikramiye verilmektedir. Hesaplanan ikramiyenin 1/3 ü verginin kesinleşmesi üzerine, 2/3 ü verginin tahsili akabinde verilmektedir.

Bu durum sahte belge düzenlemek amaçlı kurulmuş herhangi bir mal varlığı bulunmayan mükellefler adına tahakkuk ettirilen ancak tahsil kabiliyeti olmayan vergiler için de ihbar ikramiyesi ödenmesine neden olmaktadır

Ayrıca, özel usulsüzlük cezalarında ihbar ikramiyesi ödemesi yapılmamaktadır. Örneğin bir işyerinin fatura düzenlemediğinin ihbar edilmesi halinde muhbire ödeme yapılamamaktadır.

Önerilen Düzenleme:

- ✓ İhbarın konusunu oluşturan vergi aslı ve vergi ziyası cezasının kesinleşmesi sonucu tahsil edilen tutarın %15' i oranında ihbar ikramiyesi ödenmesi
- ✓ 353 üncü maddenin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentleri kapsamında özel usulsüzlük cezası kesilmesini gerektiren fiilleri (fatura, ÖKC fişi vb. belgelerin düzenlenmemesi) haber verenlere tahakkuk ettirilen cezanın %5'i tutarında ihbar ikramiyesi ödenmesi (Aynı muhbire bir takvim yılı içinde ödenebilecek azami ikramiye tutarı 20.000 Türk lirasını geçmeyecektir.)

Etki: Kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye katkı sağlayacaktır.

Gayrimenkul Kiralamalarında Alıcı/Kiracının Bildirimi

Mevcut Durum:

Gayrimenkullerin;

- ✓ Mesken olarak kiraya verilmesi durumunda tevsik yükümlülüğü mesken sahibine ait olduğundan, kira bedelinin elden ödemesi durumunda, özel usulsüzlük cezası sadece ev sahibi adına kesilmektedir.
- ✓ İş yeri olarak kiraya verilmesi durumunda ise özel usulsüzlük cezası hem kiraya verenlere hem de kiracılara kesilmektedir.

Önerilen Düzenleme:

- ✓ Meskenlerin kiraya verilmesi durumunda, kira bedelinin elden ödenmesinde kiracılara da özel usulsüzlük cezası getirilmesi
(Teklifimizde yer alan tutarlar dikkate alındığında asgari 7 bin 500 TL azami 20 milyon TL olmak üzere elden ödenen bedelin %10'u oranında ceza kesilecektir.)
- ✓ Mesken ve iş yeri kiralamalarında kira bedelinin elden ödendiğinin idarenin tespitinden önce kiracı tarafından bildirilmesi durumunda, kiracı adına özel usulsüzlük cezası kesilmemesi

Etki: Kayıt dışı ile mücadeleye ve gerçek kira gelirlerinin kavranmasına katkı sağlayacaktır.

Ödemelerin Finansal Kurumlar Yoluyla Yapılmadığının Bildirilmesi

Mevcut Durum:

7.000 TL'yi aşan tahsilat ve ödemelerin banka ve benzeri finans kurumları üzerinden yapılmaması durumunda, 11.800 TL'den az olmamak üzere tutarın %5'i oranında ödemeyi ve tahsilatı yapan mükellefler adına özel usulsüzlük cezası kesilmektedir.

Ödemeyi yapanın mükellef olmaması durumunda ise sadece tahsilatı yapan mükellefe özel usulsüzlük cezası kesilmektedir.

Önerilen Düzenleme:

Tevsik zorunluluğuna uyulmaması (7.000 TL'yi aşan ödemelerin banka yoluyla yapılmaması) durumunda **idarenin bilgisine girmeden önce/ödemeyi takip eden 5 iş günü içinde** ödemeyi yapan mükellefin durumu kendiliğinden idareye bildirmesi halinde ödemeyi yapan adına özel usulsüzlük cezası kesilmemesi **(Teklifimize göre ceza tutarı 30.000 TL'den az olmamak üzere tutarın %10'u)**

Etki: Kayıt dışı ile mücadeleye katkı sağlayacaktır.

Ödemeleri Başkalarının Hesabına Yapılan Havaleler ile Kabul Edenlere ve Hesaplarını Kullandıranlara Ceza Kesilmesi

Mevcut Durum:

- ✓ Mükelleflerin müşterilerine yaptığı mal teslimi veya hizmet ifası karşılığı elde ettikleri hasılatlarının, kendi hesapları dışında, aile yakınlarının veya başkalarının İBAN hesaplarına havale yaptırmak suretiyle tahsil ettikleri görülmektedir.
- ✓ Ayrıca, 557 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca mükelleflerin 01/07/2024 tarihinden itibaren banka veya EFT-POS bağlantılı YN ÖKC'ler kullanma ve banka kartları ile ödeme taleplerini kabul etme zorunluluğu getirilmiştir.
- ✓ Ancak, bu düzenlemeye rağmen hasılatların başkalarına ait hesaplar aracılığıyla tahsil edilmesi durumu devam edebilecektir.

Önerilen Düzenleme:

- ✓ Mal teslimi veya hizmet ifalarına ilişkin para transferlerinin, başkasına ait hesaplara yapılması durumunda, **asgari 30 bin TL azami 20 milyon TL olmak üzere işleme konu tutarın % 10'u nispetinde**, banka hesabını kullanan ve kullandıran adına ayrı ayrı özel usulsüzlük cezası kesilmesi

Etki: Kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye katkı sağlayacaktır.

Meslek Mensuplarının Azami İş Kapasitesinin Belirlenmesi Bazı Mükelleflere Tam Tasdik Zorunluluğu Getirilmesi

Mevcut Durum:

- ✓ Meslek mensuplarının yapabilecekleri azami işe yönelik yasal bir düzenleme mevcut değildir. Bu durum, mesleki hizmet kalitesinin düşmesine, meslekte haksız rekabet sorunu oluşmasına ve muhtemel vergi kaybına neden olmaktadır.
- ✓ Bilanço usulüne göre defter tutan mükelleflerden belli hadleri aşanların beyannamelerini meslek mensuplarına imzalatma zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu mükellefler için tam tasdik zorunluluğu da söz konusu değildir.

Önerilen Düzenleme:

- ✓ Belirlenecek kriterler çerçevesinde meslek mensuplarının yapabilecekleri azami iş kapasitelerinin belirlenmesi,
- ✓ Beyannamelerini meslek mensuplarına imzalatmak zorunluluğu bulunmayan mükellefler ile bazı sektörlerdeki mükelleflere defter ve belgelerinin doğruluğuna yönelik tam tasdik zorunluluğu getirilmesi,
- ✓ Tam tasdik raporunun belirlenen sürede ibraz edilmemesi durumunda, mükellef adına asgari 250.000 TL azami 2.500.000 TL olmak üzere, tasdike konu döneme ait **brüt satışlar toplamının binde 3'ü nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilmesi**

Etki: Vergi güvenliğinin sağlanmasına katkı sağlayacaktır.

Sahte Belge Düzenlemek Amacıyla Kurulan İşletmelere Hizmet Veren Meslek Mensuplarından Hizmet Alınmaması

Mevcut Durum:

- ✓ 3568 sayılı Kanun hükümlerine göre çalışan meslek mensuplarına mükelleflerin beyannamelerini gönderme işlemine aracılık yapmasına izin verilmiştir.
- ✓ Bazı meslek mensuplarının tamamen sahte belge düzenlemek amacıyla kurulan işletmelere ve/veya kaçakçılık yapan mükelleflere hizmet ettiği ve bu mükellefler adına beyannameleri gönderdikleri görülmektedir.
- ✓ 160/A ile 359 uncu madde kapsamındaki fiilleri işleyen bu mükelleflere hizmet veren meslek mensupları için mevcut yasal düzenlemeler, fiilin ispatına bağlı iştirak cezası kesilmekte ise de, yeterince caydırıcı olmamaktadır.
- ✓ 3568 sayılı Kanunda yer alan disiplin cezaları da etkin bir şekilde işlememektedir.

Önerilen Düzenleme:

- ✓ Müşterileri arasında 160/A ile 359 uncu madde kapsamındaki fiilleri işleyen mükelleflerin sayılarının toplam mükellef sayısına oranının, belirlenecek bir oranı geçmesi halinde bu durumdaki meslek mensuplarından beyanname gönderme, tasdik raporu düzenleme vb. hizmetlerin alınmaması,
- ✓ Bu meslek mensuplarına **500 bin TL özel usulsüzlük cezası kesilmesi**

Etki: Vergi güvenliğinin sağlanmasına katkı sağlayacaktır.

İnternet Üzerindeki Satış veya Kiralama İlanlarına Yönelik Bilgi Talebine İlişkin Düzenleme

Mevcut Durum: İnternet üzerindeki elektronik ticarete ilişkin satış veya kiralama ilanlarına ilişkin bilgiler gerçek ve tüzel kişi aracı hizmet sağlayıcılar tarafından Başkanlığımıza bildirilmektedir.

Teknolojik gelişmeler ile dijitalleşmenin getirdiği yenilikler çerçevesinde ilgili mevzuatta muhtelif değişiklikler yapılmıştır. Bu nedenle, her türlü dijital ortamda alım, satım, kiralama, ilan ve reklam gibi ticari faaliyet gösteren aktörlerin bu faaliyetlerine ilişkin bildirim konu bilgilerin alınabilmesi amacıyla Vergi Usul Kanununda düzenleme yapılması ihtiyacı bulunmaktadır.

Önerilen Düzenleme: Söz konusu alanın tam kavranabilmesi amacıyla;

Bilgi alınacak mükelleflerin; hizmet sağlayıcılar, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları, aracı hizmet sağlayıcıları, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları, erişim sağlayıcılar, içerik sağlayıcılar, yer sağlayıcılar ve sosyal ağ sağlayıcılar,

Alınacak bilgilerin; elektronik ticaretin yanı sıra internet dahil olmak üzere her türlü dijital ortamın reklam, ilan, satış ve kiralama gibi iktisadi ve ticari amaçlara konu işlemler,

şeklinde yeniden tanımlanması

İstenilen bilgileri vermeyen mükellefler adına bildirim konu her bir bilgi için mükerrer 355 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca özel usulsüzlük cezası kesilmesi **(Teklifimizde yer alan tutarlar dikkate alındığında bir bildirim için 10 milyon lirayı aşmamak üzere her bilgi için 30 bin TL ceza kesilecektir.)**

Etki: Kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye katkı sağlayacaktır.

Kanunun 153/A maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümlerine yönelik yeni bir düzenleme yapılması

Mevcut Uygulama: Münhasıran sahte belge düzenleme amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiği vergi inceleme raporu ile tespit edilip mükellefiyeti terkin edilenler ile bunlarla ilişkili olanların işe başlama bildirimlerinde mükellefiyet tesisi için belirlenen tutarlarda teminat göstermeleri istenilmektedir.

Bunların, kanuni temsilcisi ve %10'dan fazla oranda ortak oldukları şirketlerden de verilen sürede söz konusu kişilerin hukuki statülerine son verilmesi veya teminat gösterilmesi istenilmektedir. Ayrıca faaliyetlerinin bir kısmında sahte belge düzenlediği vergi inceleme raporu ile tespit edilen ve durumu kesinleşenlerden de teminat göstermesi istenilmektedir.

Bu mükelleflerce teminat gösterilmediği durumlarda, teminat tutarı teminat alacağı olarak tahakkuk ettirilerek ve bu alacak gecikme zammı uygulanmak suretiyle takip ve tahsil edilmektedir.

Anayasa Mahkemesi Vergi Usul Kanununun 153/A maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkrasında yer alan teminat tahakkuku ve tahakkuk eden teminatın gecikme zammı tatbik edilerek mükelleften takip ve tahsilinin düzenlendiği cümlelerinin iptaline karar vermiştir.

Önerilen Düzenleme: Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen gerekçeler dikkate alınarak 153/A maddesinde revizeler yapılması

Kanunun mükerrer 355 inci maddesinde, 153/A maddesinin üçüncü ve müteakip fıkraları uyarınca teminat verme ve tamamlama zorunluluğuna uymayanlara mezkûr fıkralar kapsamında verilmesi ve tamamlanması talep edilen **teminat tutarında (10 milyon TL'yi aşmamak üzere) özel usulsüzlük cezası kesilmesi** ve bu kapsamda kesilecek cezanın uzlaşma ve indirim hükümlerinin dışında tutulması yönünde düzenleme yapılması

Etki: Kayıt dışılıkla mücadeleye katkı sağlanacaktır.

Mevcut Durum: 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ‘Kaçakçılık suçları ve cezaları’ başlıklı 359 uncu maddesinin (b), (ç) ve (d) fıkralarında yer alan sahte belge kullanma-düzenleme, ÖKC sistemlerine müdahale, tütün ve alkol piyasası sistemlerine müdahale gibi kaçakçılık suçlarına alt sınırı 3 yıl olarak belirlenmiştir. Bu suç birden fazla yıl işlenirse cezalar işlendiği yıl sayısınca toplanarak uygulanmaktaydı.

Türk Ceza Kanununun zincirleme suça ilişkin 43 üncü maddesinin VUK 359 uncu maddesinde belirtilen fiillere de uygulanması ve her yıla ilişkin cezanın toplanması yerine, ilk yıldan sonraki yıllarda işlenen suçlar için cezanın, dörtte biri ile dörtte üçü arasında artırılarak uygulanması ve ayrıca ceza indirimleri yapılması, verilen cezaların iki yılın altına düşmesine neden olmakta ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları verildiği görülmektedir.

Bu durum VUK 359 uncu madde uygulamasını etkisiz hale getirmektedir.

Önerilen Düzenleme: Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin söz konusu fıkralarında yer alan kaçakçılık suçlarına öngörülen hapis cezalarının alt sınırının 5 yıla yükseltilmesi

Etki: Kanun hükümlerinde öngörülen hapis cezalarının alt sınırının artırılması neticesinde kaçakçılık suçlarına ilişkin caydırıcılık artırılmış olacaktır.

Etkin Pişmanlık Müessesesinin Kaldırılması

Mevcut Durum: 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde kaçakçılık fiilleri nedeniyle tarh edilen verginin, gecikme faizi ve gecikme zammının tamamı ile kesilen cezaların yarısı ve buna isabet eden gecikme zammının; soruşturma evresinde ödenmesi halinde verilecek hapis cezası yarı oranında, kovuşturma evresinde hüküm verilinceye kadar ödenmesi halinde ise verilecek hapis cezası üçte bir oranında indirilmesine imkan tanınmıştır.

Bu indirimden faydalanılabilmesi için vergi mahkemesinde dava açılmaması, açılmışsa feragat edilmesi, kanun yollarına başvurulmaması veya başvurulmuşsa vazgeçilmesi gerekmektedir. Ancak, 13.09.2023 tarihli ve Esas:2022/81 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile bu şart iptal edilmiştir.

Bu bağlamda, kaçakçılık fiilini işleyen failin hem etkin pişmanlıktan yararlanıp hem de vergi mahkemesine dava açması, açılan davanın sonucuna göre ödediği vergi ve cezaları geri alabilmesi imkanı, düzenlemenin getiriliş amacına ters düşmektedir.

Önerilen Düzenleme: Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde yer alan etkin pişmanlığa ilişkin hükümlerin kaldırılması

Etki: Kaçakçılık suçuna ilişkin olarak caydırıcılık artacaktır.

Usulsüzlük ve Özel Usulsüzlük Cezalarının Artırılması ve Tekerrürde Artırımlı Ceza Uygulaması

Mevcut durum: Usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları her yıl yeniden değerlendirilme oranında artmaktadır. Geline nokta bu cezaların caydırıcılığının azaldığı görülmektedir.

Önerilen Düzenleme: Usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının artırılması, bazı özel usulsüzlük cezalarının tekrarında artırımlı ceza uygulanması önerilmektedir. Aşağıdaki tabloda **örnek olarak** bazı fiiller ve önerilen ceza tutarları yer almaktadır.

ÖZEL USULSÜZLÜK FİİLLERİ (Md 353)	UYGULANAN TUTAR (2024)	TEKLİF
Fatura verilmemesi ve alınmaması (Asgari) Ödeme kaydedici cihaz fişi düzenlenmemesi	3.400 TL	1. Tespit 10.000 TL 2. Tespit 20.000 TL 3. Tespit 30.000 TL 4. Tespit 40.000 TL 5. Tespit 50.000 TL 6. ve Sonraki Tespitler 100.000 TL
Fatura cezasında bir takvim yılı içinde kesilecek ceza toplamı sınırı ÖKC cezasında bir takvim yılı içinde kesilecek ceza toplamı sınırı	1.700.000 TL	10.000.000 TL
Muhasebe standartlarına uymama	40.000 TL	100.000 TL
Mükerrer 227 inci maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendine uymayanlara ceza uygulanacaktır. (YMM tam tasdik raporunun süresinde verilmemesi-Yeni madde)	---	Brüt satışlar toplamının binde 3'ü (Asgari 250.000 TL-Azami 2.500.000 TL)

Etki: Kesilecek ceza tutarı ve tahsilat gerçekleşmesi tahmini **2 Milyar TL** olarak hesaplanmıştır.

Özel Usulsüzlük Cezalarının Artırılması

ÖZEL USULSÜZLÜK FİİLLERİ (Md Mükerrer 355)	CEZA KESİLEN MÜKELLEF	TUTAR (2024)	TEKLİF
Elektronik beyanname ve bilgi vermeme, defter ve belgelerle diğer kayıtları ibraz etmeme, mükerrer 242, 257, mükerrer 257 inci maddelerdeki yükümlülüklerle uymamak ile muhtasar ve prim hizmet beyannamesine ilişkin zorunluluklara uymamak.	Birinci sınıf tüccar-serbest meslek erbabı	11.800 TL	30.000 TL
	İkinci sınıf tüccar, defter tutan çiftçi, basit usul	5.800 TL	15.000 TL
	Yukarıdakilerin dışında kalanlar	3.000 TL	7.500 TL
Aracı hizmet sağlayıcılara ilişkin bildirim, bilgi, muhafaza ve ibraz zorunluluğuna uymama (Bildirilmeyen, eksik veya yanıltıcı bildirilen her bir alım, satım, kiralama, ilan ve reklama konu mal ve hizmete ilişkin bilgi için)	Birinci sınıf tüccar-serbest meslek erbabı	59.000 TL	30.000 TL
	İkinci sınıf tüccar, defter tutan çiftçi, basit usul	29.000 TL	15.000 TL
	Yukarıdakilerin dışında kalanlar	6.000 TL	7.500 TL
	Üst sınır	---	10.000.000 TL
Petrol, LPG ve araç ticaretine ilişkin teminat verme hükümlerine uymama	Genel Oran	Brüt satışlar toplamının binde 3'ü	---
	Alt sınır	118.000 TL	300.000 TL
	Üst sınır	4.400.000 TL	10.000.000 TL
Gerçek faydalanıcı bilgisine ilişkin yükümlülüklerle uymamak Uluslararası anlaşmalarda yer alan bilgi hükümlerince istenen bilgileri vermeme	---	35.400 TL	90.000 TL
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymama	Genel Oran	İşleme konu tutarın % 5'i	İşleme konu tutarın % 10'u
	Üst sınır	8.700.000 TL	20.000.000 TL

Usulsüzlük Cezalarının Artırılması

Aşağıdaki tabloda örnek olarak bazı fiiller ve önerilen ceza tutarları yer almaktadır.

USULSÜZLÜK FİİLLERİ (Md 352)	MÜKELLEF GRUBU	TUTAR (2024)	TEKLİF
Tutulması mecburi olan defterlerden herhangi birinin tutulmamış olması	SERMAYE ŞİRKETİ	1.100 TL	20.000 TL
Defter kayıtlarının ve ilgili vesikaların noksan, usulsüz veya karışık olması	SERBEST MESLEK ERBABI	660 TL	10.000 TL
İşe başlamanın zamanında bildirilmemesi	İKİNCİ SINIF TÜCCAR	330 TL	5.000 TL
Tasdiki mecburi defterlerden herhangi birini 1 ay geçtikten sonra tasdik ettirenler	BİRİNCİ SINIF TÜCCAR	660 TL	10.000 TL
Tasdiki mecburi defterlerden herhangi birini süresinden sonra 1 ay içerisinde tasdik ettirenler	İKİNCİ SINIF TÜCCAR	150 TL	3.500 TL
Vergi beyanname, bildirim, evrak, vesika ve eklerine ilişkin şekil, muhteviyat hükümlerine uyulmaması	SERMAYE ŞİRKETLERİ	580 TL	10.000 TL
Bazı evrak ve vesikaların bulunmaması veya ibraz edilmemesi	İKİNCİ SINIF TÜCCAR	150 TL	3.500 TL

Fazla Mesai ve Öğle Yemeği Ödemesi

Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatı kadrolarında görev yapan personelden, (sözleşmeli olarak istihdam edilenler dâhil) icra, tahsilat, yoklama ile yaygın ve yoğun vergi denetimi işlemlerini yapmakla görevlendirilen personele;

- **Hafta sonu ve resmi tatil günlerinde fiilen daire dışında geçirdikleri her bir öğle yemeği zamanı için, 300 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan tutar, (Günlük 228,26 TL) öğle yemeği ücreti,**
- **Tatil günlerinde veya normal çalışma saatleri haricinde fiilen daire dışında geçirilen her bir saat için, aylık toplam 50 saati geçmemek üzere, 370 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan tutar, (50 saat x Gösterge rakamı (370) x Aylık katsayı (0.760871) =14.076,11) denetim tazminatı olarak ödenmesi**

Denetime çıkan personel sayısı : 4.000

Yıllık maliyet : 677,4 milyon lira.

6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN VE İLGİLİ KANUNLARDA YAPILMASI ÖNERİLEN DÜZENLEMELER

Tahsilat Etkinliğinin Artırılması Amacıyla Düzenleme Önerileri

- **Borcu Yoktur Uygulamasının Etkinliğinin Artırılması**
- **Kısmi Bölünmede Bölünen Şirketin Borçlarından Sorumluluk**
- **Ceza Mahiyetindeki Tüm Amme Alacaklarına Gecikme Zammı Tatbiki**
- **Hacizli Menkul Malların Muhafazasında Ödenecek Ücretlerin Belirginleştirilmesi**
- **Dava Açılmasının Zamanaşımı Kesen Hal Olarak Belirlenmesi**
- **Borçlunun İflas Halinin Zamanaşımını Durduran Neden Olarak Belirlenmesi**
- **Belediyelerin Cari Borçlarının Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Paylarından Öncelikle Kesilmesi**

Borcu Yoktur Uygulamasının Etkinliğinin Artırılması

Mevcut Durum: 6183 sayılı Kanununun 22/A maddesinde, **kamu kurumlarının yapacağı ödemeler ve kamu kurumlarında yapılacak işlemler sırasında** Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge arama zorunluğu getirilmesine ilişkin düzenleme yer almaktadır.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin **her türlü ödemelerinde** vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması zorunluluğu getirmeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir.

Bu yetki kullanılarak bu idarelerin “mahkeme ilamları ve icra emirleri” üzerine yapacakları ödemelerde de bu zorunluluğun aranılacağına dair Tahsilat Genel Tebliğinde yapılan düzenleme, Hazine ve Maliye Bakanına bu idarelerin “her türlü ödemelerinde” bu zorunluluğu getirebileceğine yönelik açık hükme rağmen, bu kapsamda yapılacak ödemelerin Bakana verilen yetki kapsamında olmadığı gerekçesiyle Danıştay tarafından iptal edilmiştir.

Önerilen Düzenleme: 6183 sayılı Kanununun 22/A maddesinde yapılacak değişiklikle Hazine ve Maliye Bakanına, bu idarelere “mahkeme kararları ve icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri” üzerine yapacakları ödemeler sırasında belge arama zorunluluğu getirebileceğine ilişkin açık hüküm yazılması.

Etki: Düzenleme takipte etkinliği artıracak niteliktedir. Kanununun 22/A maddesi kapsamında 2023 yılında 1 milyon 236 bin işlem karşılığında 88,7 milyar tahsilat yapılmıştır. Kapsama alınacak ödemeler sırasında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranılmasının gelir artırıcı etkisi bulunmakla birlikte etki, bu aşamada hesaplanamamaktadır.

Mevcut Durum: 6183 sayılı Kanunda, tüzel kişilerin birleşme, devir, bölünme ve şekil değiştirme hallerinde yeni kurulan ve devir alan hükmi şahısların; birleşen, devir alınan, bölünen veya eski şekildeki hükmi şahıs ve şahısların borçlarından sorumlu olduğu hükmü yer almaktadır.

Kurumlar Vergisi Kanununda bölünme; tam bölünme ve kısmi bölünme olarak düzenlenmiştir. Tam bölünmede, bölünenin tüzel kişiliğin hükmi şahsiyeti ortadan kalkmakta ve tüm malvarlığı bölümlere ayrılarak devrolunmaktadır. Kısmi bölünmede ise, bölünenin mal varlığının belli bir kısmı başka bir tüzel kişiliğe devrolunmaktadır. Bu durumda bölünen tüzel kişiliğin hükmi şahsiyeti devam etmektedir.

6183 sayılı Kanunun mevcut hükmünde kısmi bölünme sonucunda bölünenin mal varlığını devralanların bölünenin borçlarından ne şekilde sorumlu olacaklarına dair açık bir düzenleme bulunmadığından kısmi bölünmede de tam bölünme hükümleri uygulanmaktadır.

Önerilen Düzenleme: Tam bölünme ile kısmi bölünmenin hukuki sonuçlarının birbirinden farklı olduğu dikkate alınarak kısmi bölünmelerde varlıkları devralan hükmi şahısların, varlıklarını devraldıkları hükmi şahsın devir öncesi borçlarından devralınan **varlıkların devir tarihindeki emsal bedeliyle sınırlı olmak üzere** müteselsilen sorumlu olacaklarına yönelik düzenleme yapılması.

Etki: 6183 sayılı Kanun uygulamasında sorumluluklar açıkça belirlenerek ihtilaflar önlenecektir.

Ceza Mahiyetindeki Tüm Amme Alacaklarına Gecikme Zammı Tatbiki

Mevcut Durum: 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre; süresinde ödenmeyen alacaklara aylık %3,5 oranında gecikme zammı uygulanmaktadır.

Ceza mahiyetindeki amme alacaklarından sadece;

- Vergi ziyai cezalarına (tam oranda),
- Adli para cezalarına (yarısı oranında),

gecikme zammı uygulanmaktadır.

5326 sayılı Kabahatler Kanununda idari para cezalarına gecikme zammı uygulanacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak, Trafik Para Cezası ile Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanuna göre verilen idari para cezalarına yönelik özel gecikme zammı düzenlemesi yer almaktadır.

Önerilen Düzenleme: 6183 sayılı Kanunun 51 nci maddesinde yapılacak düzenlemeyle;

- Ceza mahiyetindeki amme alacaklarının tamamına gecikme zammı uygulanması
- Adli para cezalarına ise gecikme zammının yarısı oranında uygulamasına devam edilmesi

Ayrıca, **Kabahatler Kanununda** da düzenleme yapılarak, İcra ve İflas Kanununa göre takip edilen idari para cezalarını da kapsayacak şekilde tüm idari para cezalarına gecikme zammı uygulanacağına yönelik hüküm eklenmesi.

Etki: Amme alacaklarının süresinde ödenmesini teşvik edecek nitelikte olan düzenlemenin, süresinde ödenmeyen cezalara gecikme zammı uygulanması nedeniyle gelir artırıcı etkisi bulunmakla birlikte etki, bu aşamada hesaplanamamaktadır.

Mevcut Durum: 6183 sayılı Kanun uyarınca, haczedilen menkul mallar uygun bir yerde muhafaza altına alınmakta veya güvenilir bir şahsa bırakılabilmektedir. Haczedilen menkul malların muhafazası aşamasında ödenecek ücretlere yönelik özel bir hüküm yer almamakta ve alacaklı idarelere bu konuda yetki de verilmemiş bulunmaktadır.

İcra ve İflas Kanununun 88 inci maddesinde, icra müdürlüklerince haczedilip muhafaza altına alınacak olan menkul mallara ilişkin ücretleri belirlemeye Adalet Bakanlığı yetkili kılınmış ve anılan Bakanlık bu yetkiye göre ülke genelinde uygulanacak ücretleri belli bir tarife ile belirlemektedir.

Önerilen Düzenleme: 6183 sayılı Kanunun 82 nci maddesinde düzenleme yapılarak, menkul malların muhafazası için;

- ödenecek ücretleri belirlemeye,
- Adalet Bakanlığının belirlediği tarifeyi uygulatmaya, alacaklı idarelere yetki verilmesi.

Etki: Haczedilen menkul malların muhafazası için ödenecek ücretlerin ülke genelinde yeknesak uygulanması ve takip giderlerinin azaltılması sağlanacaktır.

Dava Açılmasının Zamanaşımı Kesen Hal Olarak Belirlenmesi

Mevcut Durum: 6183 sayılı Kanununun 102 nci maddesine göre tahsil zamanaşımı (para cezaları hariç) 5 yıl olarak düzenlenmiştir. Kanununun 103 ve 104 üncü maddelerinde de tahsil zamanaşımını kesen ve durduran haller sayılmıştır.

6183 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinde,

- ✓ İhtilafı amme alacaklarında kaza mercilerince bozma kararı verilmesi ve
- ✓ Kaza mercilerince icranın tehirine karar verilmesi

halleri zamanaşımını kesen haller arasında sayılmakla birlikte, 20/7/2016 tarihinden itibaren gerek idari yargı gerekse adli yargıda yargılama süreçleri üç aşamalı hale gelmiş ve yargılama süreleri buna bağlı olarak uzamıştır.

Maddede yer verilen iki halin dışındaki ihtilaf sürecinin zamanaşımının kesilmesine bir etkisi bulunmadığından, yargılama süreci sonuçlanmadığı halde kamu alacakları zamanaşımına uğrayabilmektedir.

Önerilen Düzenleme: 6183 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinde yer alan zamanaşımını kesen hallerden “İhtilafı amme alacaklarında kaza mercilerince bozma kararı verilmesi” ve “Kaza mercilerince icranın tehirine karar verilmesi” hallerinin zamanaşımını kesen haller arasından çıkarılması, bu halleri de kapsayacak şekilde “Alacağın varlığına veya takibine ilişkin dava açılması” halinin zamanaşımını kesen hal olarak düzenlenmesi.

Etki: Amme alacağının devam eden ihtilaf nedeniyle zamanaşımına uğraması sorunu ortadan kaldırılarak alacağın takibinde etkinlik sağlanacaktır.

Borçlunun İflas Halinin Zamanaşımını Durduran Neden Olarak Belirlenmesi

Mevcut Durum: İflas hükümleri 2004 sayılı Kanunda yer almaktadır. İflas etmiş olanın borçlarında zamanaşımı olmadığına ilişkin hüküm, Kanunda yapılan değişikle iflas tasfiyesi sonucunda verilen aciz vesikası tarihinden itibaren 20 yıl olarak belirlenmiştir.

Borçlar Kanununda iflas tasfiyesi süresince zamanaşımının işlemeyeceği hükmü yer aldığı halde kamu alacaklarının tahsil usulünü düzenleyen Kanunda bu yönde bir düzenleme bulunmaması nedeniyle amme alacaklarında iflas tasfiyesi süresince zamanaşımının durmayacağı yönünde yorumlar yapılır hale gelmiştir.

6183 sayılı Kanununun 104 üncü maddesinde tahsil zamanaşımını durduran nedenler arasında sadece hileli iflas halinin yer alması bu yorumların dayanağını oluşturmaktadır.

Önerilen Düzenleme: Kamu alacaklarının tahsil güvenliğini sağlamak ve oluşabilecek ihtilafları önlemek amacıyla Kanunda yer alan hileli iflas ifadesinin iflas şeklinde değiştirilmesi.

Etki: Amme alacağının tahsil güvenliği sağlanacaktır.

Belediyelerin Cari Borçlarının Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Paylarından Öncelikle Kesilmesi

Mevcut Durum: Belediyelerin, bağlı kuruluşlarının ve belediye şirketlerinin gerek vergi gerekse SGK prim borçları **sürekli artmakta**, yapılandırma kanunları kapsamında 10 yıllık ödeme imkanları verilmesine rağmen bu Kanunların şartları da yerine getirilmeyerek yapılandırma hükümleri ihlal edilmektedir.

5779 sayılı Kanun gereğince il özel idareleri ve belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların ve bunlara ait tüzel kişilerin; **vergi, prim, Hazine alacağı, geçmiş uzlaşma Kanunları kaynaklı borçları ve İller Bankasına olan borçları** için bu idareler adına her ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak tutardan kesinti yapılarak alacaklı idarelere ödenmektedir.

Bu borçlar için kendilerine verilen payın azami **yüzde 40'ı kesilebilmektedir**. Yapılacak kesintilerin oranlarını; alacakların nev'ine, alacaklı kuruluşlar dahil çeşitli kriterlere göre belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Kesinti oranının sınırlı olması ve alacaklı kuruluşların çokluğu nedeniyle vergi ve SGK alacaklarına yeterli tutarda ödeme de yapılamamaktadır.

Önerilen Düzenleme: 5779 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde düzenleme yapılarak;

- İl özel idarelerinin,
- Belediyelerin,
- Bu idarelere bağlı kuruluşların ve bunlara ait tüzel kişilerin,

gelir (stopaj) vergisi ve katma değer vergisi beyannameleri üzerine tahakkuk eden vergiler ile **sosyal güvenlik primlerinin** vadesini izleyen ayda bu idarelere ödenecek paydan kesilmesi yoluyla tahsilatı.

Etki: Yeni borç birikimi önleneceğinden bütçe gelirlerine ve prim gelirlerine olumlu katkı sağlayacaktır.

Belediyelerin ve Belediyelere Ait Kamu ve Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin Borçları (NİSAN 2024)

MİLYON TL

BORÇLU	MÜKELLEF SAYISI	VADESİ GEÇMİŞ BORÇLAR	YAPILANDIRILMIŞ BORÇLAR	TOPLAM
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ	30	2.477	4.885	7.362
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ SU İDARELERİ	30	1.090	451	1.541
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ İKTİSADİ İŞLETMELERİNİN (BİT)	27	691	174	864
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ TOPLAM BORÇ	87	4.257	5.510	9.768
DİĞER BELEDİYELER	1.519	8.643	8.744	17.387
DİĞER BELEDİYELERİN İKTİSADİ İŞLETMELERİ(BİT)	1.140	17.731	2.877	20.608
DİĞER BELEDİYELERİN TOPLAM BORCU	2.659	26.374	11.621	37.995
BELEDİYE PERSONEL ŞİRKETLERİ	690	7.034	794	7.828
GENEL TOPLAM	3.436	37.666	17.925	55.591

Önerilerin 2024 Yılına Etkisi (4 Aylık)

ÖNERİLER	NET GELİR ARTIŞI (Milyar TL)
Borsa kazançlarının vergilendirilmesi	6
İştirak hisse satış kazanç istisnasının oranının %50'den %25' indirilmesi	2
Deniz taşıma araçlarına uygulanan KDV istisnasının kapsamının daraltılması	0,3
Deniz taşıma araçlarına verilen hizmete tanınan KDV istisnasının kapsamının daraltılması	1,8
Ulusal güvenlik amaçlı KDV istisnasının alt mükelleflere tanınan kısmının daraltılması	0,5
Yem ve gübredeki KDV istisnasının kaldırılması	11,3
Yabancılara verilen sağlık hizmetindeki KDV istisnasının kaldırılması	0,2
Basılı kitap ve süreli yayınlardaki KDV istisnasının kaldırılması	0,8
Altın, gümüş, petrol arama hizmetlerindeki KDV istisnasının kısmi istisnaya dönüştürülmesi	0,3
Limanlara bağlantı sağlayan demiryolu hattı ile liman ve havalimanı inşasına ilişkin istisnanın kısmi istisnaya dönüştürülmesi	0,6
Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin inşasına ilişkin istisnanın kısmi istisnaya dönüştürülmesi	0,2
TVF istisnasının uygulamasının netleştirilerek KDV'nin indirimine izin veren düzenlemenin kaldırılması	5,2
Kısmi istisnalarda KDV'nin indirimine izin veren düzenlemelerinin kaldırılması	0,6
Engelli araçlarındaki ÖTV istisnasının revize edilmesi (ÖTV+KDV)	8
TOPLAM ETKİ	38,5

ÖNERİLER	GELİR ETKİSİ
Esnaf muaflığının kapsamının genişletilmesi, esnaf muaflığı belgesi alma zorunluluğu getirilmesi ve harç alınması (Basit usulün kaldırılması kapsamında)	1
Basit usulün kaldırılması (Bu usulde vergilendirilen ve nüfusu 30 binin altında olan ilçelerdeki bazı küçük esnafın esnaf muaflığı kapsamına alınması, evlerde sunulan hizmetlerde basit bir vergileme usulü getirilmesi)	7,9
Moto-Kurye faaliyetlerinden doğan kazançlarda basit vergileme usulüne geçilmesi	3,9
Mesken kira ödemelerinin banka kanalıyla yapılması ve bu ödemeler üzerinden banka tarafından tevkifat yapılması, üçüncü gelir diliminden itibaren beyanname verilmesi	40
Startup Şirketlerindeki hisse senedi opsiyonlarında vergisel kolaylık sağlanması	-1
Ticari, zirai ve serbest meslek faaliyetleri nedeniyle yıllık gelir vergisi beyannamesi vermeye mecbur olan mükellefler için "Asgari Gelir Vergisi" uygulaması ihdas edilmesi	58,6
İştirak hissesi satış kazancı istisnasının kaldırılması, eski hisseler için devam ettirilmesi ve bu hisselerin satış istisnasının %25 ile sınırlandırılması	20
Gayrimenkul yatırım fon ve ortaklıkları dahil tüm fon ve ortaklıkların gayrimenkul gelirlerine tanınan istisnanın sınırlandırılması	20
Ar-Ge Personeline uygulanan ücret istisnasına üst limit getirilmesi	4,1
Yurt içi asgari kurumlar vergisi uygulaması	90
Çok uluslu şirketlerde küresel asgari kurumlar vergisi uygulaması	40
Serbest bölge kazanç istisnasının yurt dışı ihracat ile sınırlandırılması	7
	458

KDV, ÖTV ve Harçlar ile İlgili Düzenlemelerin Yıllık Gelir Etkisi

(Milyar TL)

ÖNERİLER	NET GELİR ARTIŞI
Tam istisnaların bir kısmının kaldırılması	37
Tam istisnalardan bazılarının kısmi istisnaya dönüştürülmesi	3,3
Kısmi istisnalarda KDV'nin indirimine izin veren düzenlemelerinin kaldırılması	1,9
Gözden geçirilecek istisnalar	7,8
Türkiye Varlık Fonuna ilişkin istisna değişikliği	16,4
Dahilde İşleme Rejimi kapsamında ödenmeyen KDV'nin ödenmesi	65,7
Engelli araçlarındaki ÖTV istisnasının revize edilmesi (ÖTV+KDV)	23,9
Yurt Dışına Çıkış Harcının artırılması	25
TOPLAM ETKİ	181

ARZ OLUNUR